

M e m o r i a l

Auschwitz

Birkenau

M i e j s c e P a m i ę c i

SPRAWOZDANIE

REPORT

2008

WPROWADZENIE INTRODUCTION	4
WYDARZENIA 2008 2008 EVENTS	8
LICZBA ODWIEDZAJĄCYCH. PRZEWODNICZY NUMBER OF VISITORS. GUIDES	20
NOWA WYSTAWA GŁÓWNA NEW MAIN EXHIBITION	22
WYSTAWA SZTUKI W BYŁEJ KUCHNI OBOZOWEJ ART EXHIBITION IN FORMER CAMP KITCHEN BUILDING	26
PRACE KONSERWATORSKIE PRESERVATION WORK	30
ZBIORY COLLECTIONS	34
ARCHIWUM ARCHIVES	38
WYSTAWY EXHIBITIONS	40
BADANIA NAD HISTORIĄ AUSCHWITZ RESEARCH ON HISTORY OF AUSCHWITZ	42
WYDAWNICTWA I BIBLIOTEKA PUBLISHING AND LIBRARY	44
MIĘDZYNARODOWE CENTRUM EDUKACJI O AUSCHWITZ I HOLOKAUŚCIE INTERNATIONAL CENTER FOR EDUCATION ABOUT AUSCHWITZ AND HOLOCAUST	48
WOLONTARIAT I PRAKTYKI VOLUNTEERS AND WORK-STUDY	52
EKIPY FILMOWE FILM CREWS	54
FINANSE FINANCES	56
NIE BĄDŹ OBOJĘTNY DON'T BE INDIFFERENT	58
MUZEUM – PODSTAWOWE DANE MUSEUM—BASIC INFORMATION	62
STRUKTURA MUZEUM MUSEUM STRUCTURE	66
KONTAKT CONTACT	68
DARCZYŃCY DONORS	71

SPRAWOZDANIE
REPORT

2008

dr Piotr M.A. Cywiński
dyrektor
Państwowego Muzeum
Auschwitz-Birkenau
w Oświęcimiu
Director of
Auschwitz-Birkenau
State Museum
in Oświęcim

Czyż można dopuścić do zapomnienia?

Z tak wielu miejsc umęczenia człowieka, do których zaliczają się obozy koncentracyjne i miejsca Zagłady, tereny byłego obozu koncentracyjnego Auschwitz są najpełniej zachowanym świadectwem wielkiej tragedii w dziejach Europy i największego upadku człowieczeństwa. W naszej kulturze to Miejsce stało się symbolem potwornej zbrodni.

Na tym terenie rozgrywały się wydarzenia „ostatecznego rozwiązania kwestii żydowskiej”, będące jednym z najciemniejszych rozdziałów historii ludzkości. Tu także zamęczono tylu innych niewinnych ludzi z całej okupowanej przez Trzecią Rzeszę Europy.

Zagłada nie ma w historii ludzkości punktów odniesienia. Dlatego stała się punktem odniesienia samym w sobie.

Auschwitz do dziś pozostaje najbardziej wymownym miejscem dla kształtowania sumienia człowieka odpowiedzialnego za przyszłość naszych społeczeństw, narodów i państw. Po ponad sześćdziesięciu latach ludzie z całego świata wciąż odwiedzają to Miejsce, aby zobaczyć ruiny fabryki śmierci. One przemawiają do wyobraźni każdego.

Czas płynie nieubłaganie. W poprzednim sprawozdaniu przedstawiliśmy wstępną analizę kosztów

ochrony Miejsca Pamięci przed zniszczeniem. Na początku 2008 r. sprawdziliśmy, jakie kwoty są niezbędne, aby za dwadzieścia lub trzydzieści lat teren byłego obozu nadal był dostępny i czytelny dla odwiedzających.

Sumy potrzebne na konserwację 155 obiektów budowlanych, 300 ruin, prawie 200 hektarów terenu, stosów walizek i butów, okularów i pasiaków, zdjęć i dokumentów archiwalnych są ogromne. Najpilniejsze prace wymagają środków rzędu 60 milionów euro.

Tylko wspólnym wysiłkiem możemy zachować autentyczność tego Miejsca i jego wymowę. W 2008 r. podjęliśmy starania o stworzenie specjalnego Funduszu, którego celem będzie konserwacja Miejsca Pamięci Auschwitz-Birkenau. Wierzę, że kraje demokratycznego świata i ludzie świadomi jego kruchości wesprą nasze wysiłki.

Ofiary wymagają naszej pamięci, a my wszyscy bardzo jej potrzebujemy. Dziś i jutro.

dr Piotr M.A. Cywiński

INTRODUCTION

Is Forgetting Permissible?

Of all the many places of human suffering comprising the concentration camps and Shoah centers, the site of the Auschwitz concentration camp is the most fully preserved testimony to the great tragedy of European history, the lowest point to which mankind has fallen. In our culture, this Place has come to symbolize the monstrous totality.

This is where the „final solution of the Jewish question,” one of the darkest chapters in human history, played out. Other innocent people from all of Nazi-occupied Europe also suffered here.

There are no reference points in human history for the Shoah. This is why it has become a reference point unto itself.

To this day, Auschwitz remains the most eloquent place for forming the consciences of people who take responsibility for the future of our societies, nations, and states. After more than sixty years, people from all over the world continue to come here to see the ruins of the death factory. Those ruins speak to everyone’s imagination.

Time rolls on unmercifully. Last year’s report included a preliminary analysis of the cost of preserving the Memorial. In early 2008, we checked to see how much it will cost to make sure that the Auschwitz

site remains accessible and comprehensible to visitors.

Conserving 155 buildings, 300 ruins, grounds covering almost 200 hectares, stacks of suitcases, and large quantities of shoes, eyeglasses, camp uniforms, photographs, and archival documents will involve enormous costs. The most urgent tasks require funding on the order of €60 million.

Only a shared effort will make it possible to preserve the authenticity of this place and its message. In 2008, we laid the groundwork for a special Fund for the preservation of the Auschwitz-Birkenau Memorial. I believe that the democratic countries of this world, and people who realize how fragile this world is, will support us.

The victims demand that we remember. We all need, ever so much, to remember - today and tomorrow.

Dr. Piotr M.A. Cywiński

WPROWADZENIE

SPRAWOZDANIE O DZIAŁALNOŚCI MUZEUM
SPOTYKA SIĘ NIEZMIENNIE Z WIELKIM ZAINTERESOWANIEM
W POLSCE I NA ŚWIECIE. PO OTRZYMANIU
SPRAWOZDANIA ZA ROK 2007 NAPISALI DO NAS:

THERE IS GREAT INTEREST IN THE MUSEUM'S
ANNUAL REPORT IN POLAND AND ALL OVER THE WORLD.
HERE ARE SOME OF THE RESPONSES WE RECEIVED
TO THE 2007 ANNUAL REPORT:

1

1. Zeszłoroczne sprawozdanie spotkało się z dużym zainteresowaniem na całym świecie

1. Last year's report evoked great interest around the world

„Muzeum leży w sercu nowej Europy, podziela te same wartości i wspólnie pracuje, by zapewnić, żeby to, czego doświadczyliśmy w tych mrocznych czasach, nigdy się nie powtórzyło. Jestem szczególnie zadowolony z tego, że tak wiele włoskich szkół popiera wizyty w Państwie Muzeum jako wyjątkowe doświadczenie dla naszych przyszłych obywateli”.

“The Museum is located in the heart of the new Europe. It shares the same values and is part of the common endeavor to make sure that the things that occurred in those dark days are never repeated. I am especially pleased to note that so many Italian schools support visits to the State Museum as an exceptional experience for our future citizens.”

Giorgio Napolitano
Prezydent Republiki Włoskiej
President of the Republic of Italy

„Ponad sześćdziesiąt lat po zakończeniu wojny groza Holocaustu oraz przerażające relacje tych, którzy cierpieli nieludzko traktowani przez nazistów i ich współpracowników, powoli znika ze zbiorowej pamięci świata. Nie wolno nam do tego dopuścić i Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau odgrywa decydującą rolę jako materialny dowód i naoczne przypomnienie ogromnego nazistowskiego programu stworzonego, by zniszczyć naród żydowski oraz innych «wrogów państwa». Poprzez ochronę historii, edukowanie ludzi o tym, co naprawdę działo się na tym skrawku ziemi, oraz poszerzanie wiedzy Muzeum jasno przypomina o tym wstydlwym rozdziale w historii ludzkości i zapewnia, że taka tragedia już nigdy się nie powtórzy”.

“More than 60 years after the end of the war, the horror of the Holocaust and the terrifying accounts by the people who suffered inhuman treatment at the hands of the Nazis and their collaborators are slowly fading from the world's collective memory. We cannot permit this to happen, and the Auschwitz-Birkenau State Museum plays a decisive role as physical evidence and eyewitness testimony to the dimensions of the program that the Nazis created to destroy the Jewish people and other 'enemies of the state.' Through the protection of history, education about what truly happened on this piece of earth, and its informational work, the Museum is a clear reminder of that shameful chapter in human

history, and an assurance that such a tragedy will never be repeated.”

Ehud Olmert
Premier Izraela
Prime Minister of Israel

„Holokaust był wyjątkowo tragicznym wydarzeniem w historii człowieka i płynąca z niego lekcja ma wartość uniwersalną. Jest sprawą zasadniczą, aby przyszłe pokolenia zrozumiały przesłanie Auschwitz. Tylko poprzez pamięć o strasznych zbrodniach, rasizmie i prześladowaniach w czasie Holocaustu możemy mieć nadzieję na zwalczanie nietolerancji w naszych społeczeństwach”.

„The Holocaust was a uniquely tragic event in human history, and its lessons are of universal relevance. It is vital that the future generations understand the lessons of Auschwitz: it is only by remembering the horrific crimes, racism and victimisation of the Holocaust that we can hope to combat intolerance in our societies.”

Gordon Brown
Premier Wielkiej Brytanii
Prime Minister of the United Kingdom

„Szanowny Panie Dyrektorze, z największym zainteresowaniem zapoznałem się z rocznym raportem dotyczącym działalności Miejsca Pamięci Auschwitz za rok 2007 i chciałbym osobiście podziękować za wysłanie mi go. Dokument ten doskonale ilustruje wyzwanie, jakim jest obowiązek pamięci w naszych współczesnych społeczeństwach. Pragnę zapewnić Pana o determinacji mojego Rządu w przekazywaniu na terytorium Francji wyrażanego przez Pana zatroskania”.

“Esteemed Director, I was most interested to examine the annual report on the activities of the Auschwitz Memorial for 2007, and I would like to thank you personally for sending it to me. This document is a perfect illustration of the challenge for our contemporary societies as represented by the duty to remember. I would like to ensure you of my government's determination to convey on French soil the concerns that you express.”

François Fillon
Premier Francji
Prime Minister of France

INTRODUCTION

„W obecnych czasach nie można zapominać o tragicznej historii tego miejsca, gdyż jego istnienie jest dowodem na to, że społeczeństwo nie może ignorować przejawów antysemityzmu, rasizmu i ksenofobii. Dlatego doceniam projekty i działania waszego Międzynarodowego Centrum zmierzające do zapoznawania młodych ludzi z historią tego obozu śmierci”.

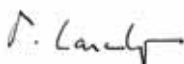
“In the present times, it is impermissible to forget the tragic history of this place, since its existence is proof that society cannot ignore symptoms of antisemitism, racism, and xenophobia. That is why I appreciate your plans and the work of your International Center, which is intended to familiarize young people with the history of this death camp.”

Mirek Topolánek
 Premier Republiki Czeskiej
 Prime Minister of the Czech Republic

„Zauważyłem z satysfakcją stabilny wzrost liczby odwiedzających, jak również rozwój projektów edukacyjnych i postęp badań naukowych. Poza tym fakt, że przygotowują Państwo w tej chwili nową wystawę główną, pokazuje, że Muzeum jest ciągle przygotowane na podejmowanie nowych wyzwań”.

“I noted with satisfaction the steady growth in the number of visitors, as well as the development of educational projects and the progress in scientific research. Aside from this, the fact that you are now preparing a new main exhibition shows that the Museum remains ready to undertake new challenges.”

Pascal Couchepin
 Prezydent Konfederacji Szwajcarskiej
 President of the Swiss Confederation

„Szczzerze dziękuję za to opracowanie, które pozwala nam zobaczyć teraźniejszość – nie prostą, ale otwierającą spojrzenie na przeszłość i przyszłość”.

“I thank you sincerely for this publication, which makes it possible to see the present day as far from simple, but opening perspectives on the past and future.”

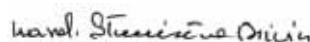

Kardynał / Cardinal Józef Glemp
 Arcybiskup Senior Warszawski, Prymas Polski
 Archbishop Emeritus of Warsaw, Primate of Poland

„Niech ta publikacja służy zachowaniu pamięci o wielkiej tragedii ludzkości, jaka się tutaj rozegrała w czasie drugiej wojny światowej i będzie zarazem ostrzeżeniem dla przyszłych pokoleń przed niebezpieczeństwem, do jakiego prowadzi utrata wiary w Boga i wartości Jego dekalogu w poszanowaniu każdego człowieka”.

“May this publication contribute to preserving the memory of the great tragedy for mankind that un-

folded here during World War II, and may it be, at the same time, a warning to future generations about the danger that results from the loss of faith in God and the value of His Ten Commandments in showing respect for all people.”

Kardynał / Cardinal Stanisław Dziwisz
 Arcybiskup Metropolita Krakowski
 Metropolitan Archbishop of Cracow

„Jest to szczególne miejsce, o które należy dbać, aby przyszłe pokolenia zrozumiały, co to jest nienawiść do innego człowieka i nigdy nie dopuścić do powstania podobnego miejsca zagłady, gdziekolwiek na świecie”.

“This is a special place, which should be cared for so that future generations understand what hatred for other people is, and so that they never permit similar killing sites to arise anywhere on earth.”

Arcybiskup / Archbishop Sawar
 Prawosławny Metropolita Warszawski i całej Polski
 Orthodox Metropolitan of Warsaw and All Poland

„Państwa zaangażowanie w rozwijanie świadomości historycznego znaczenia Miejsca Pamięci Auschwitz to praca nie do przecenienia dla obecnego i przyszłego pokolenia Europejczyków. Doceniam zwłaszcza Państwa zaangażowanie w edukację młodzieży. W nich leży przyszłość naszej historycznej pamięci”.

“Your commitment to developing an awareness of the historical significance of the Auschwitz Memorial is invaluable for the present and future generations of Europeans. I especially appreciate your commitment to the education of young people—the future of our historical memory resides in them.”

Jacques Barrot
 Wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej
 Vice-President of the European Commission

„Liczba świadków terroru stworzonego przez nietolerancję i ksenofobię cały czas się zmniejsza. Dlatego coraz ważniejsze jest posiadanie trwałych pomników, które przypominają nam o potrzebie promowania szacunku i zrozumienia pomiędzy wszystkimi narodami”.

“The number of witnesses to the terror created by intolerance and xenophobia is constantly dwindling. That is why it is increasingly important to have permanent monuments that remind us of the need to promote respect and understanding among all nations.”

Charlie McCreevy
 Członek Komisji Europejskiej
 Member of the European Commission

1

2

Paweł Sawicki
specjalista ds.
Public Relations
Public Relations Officer

1. Była więźniarka Krystyna Kobylańska podczas obchodów 63. rocznicy wyzwolenia, poświęconych tragedii deportowanych rodzin

2. Msza podczas izraelskiego seminarium dla polskich księży katolickich

3. 2 stycznia ukazała się w sprzedaży książka *Jestem zdrów i czuję się dobrze...*

4. Jan Baraś-Komski – *Wrogowie państwa*

STYCZEŃ

16 stycznia

Dział Zbiorów pozyskał 106 obrazów i rysunków byłego więźnia Auschwitz Jana Barasia-Komskiego. Zostały one przekazane przez Amerykański Instytut Kultury Polskiej w Pinellas Park na Florydzie. Tym samym muzealna kolekcja prac tego artysty liczy łącznie 190 prac.

24 stycznia

W Kancelarii Premiera odbyło się 15. posiedzenie Międzynarodowej Rady Oświęcimskiej. Rada zajęła stanowisko w sprawie zasad działania podmiotów gospodarczych na terenie Pomnika Zagłady oraz zapoznała się z postępem prac nad przygotowaniem nowej wystawy głównej Muzeum.

27 stycznia

63. rocznica wyzwolenia obozu Auschwitz. Obchody poświęcone były tragediom rodzin, które cierpiały i ginęły w obozie. Hasło uroczystości – „Utracone rodziny”.

LUTY

4 lutego

Jak uczyć o Auschwitz i Holokauście to zbiór materiałów dydaktycznych dla nauczycieli, który ukazał się nakładem Muzeum. Na publikację składają się scenariusze lekcji, w których nauczyciele praktycy przedstawiają materiały edukacyjne wykorzystujące różnorodne źródła historyczne i teksty literackie.

7-18 lutego

W Jerozolimie odbyło się seminarium dla księży katolickich z Polski. Jest to wspólny projekt Muzeum, Metropolitalnego Seminarium Duchownego w Lublinie i izraelskiego Instytutu Yad Vashem.

18 lutego

Odbyło się pierwsze spotkanie Międzynarodowej Grupy Konsultacyjnej w sprawie utworzenia nowej wystawy głównej Muzeum (patrz strona 22).

19 lutego

Wydawnictwo Muzeum oddało do rąk czytelników publikację upamiętniającą los kobiet w Auschwitz. *Dymy Birkenau* to zbiór sześciu opowiadań autorstwa włoskiej Żydówki Liany Millu, których akcja rozgrywa się w kobiecej części obozu Birkenau. Opowiadaniom towarzyszą reprodukcje obrazów byłej więźniarki Janiny Tollik.

2008 EVENTS

3

4

JANUARY

January 16

The Collections Department acquired 106 paintings and drawings by former Auschwitz prisoner Jan Baraś-Komski, donated by the American Institute of Polish Culture in Pinellas Park, Florida. The Museum now holds a total of 190 works by the artist.

January 24

The 15th session of the International Auschwitz Council was held in the Chancellery of the Prime Minister. The Council took a position on commercial operations on the grounds of the Memorial, and reviewed the progress of work on the preparation of the new main Museum exhibition.

January 27

The 63rd anniversary of the liberation of Auschwitz. The observances were devoted to the tragedies of the families that suffered and died in the camp. The motto for the observances—"Lost Families."

FEBRUARY

February 4

Jak uczyć o Auschwitz i Holokaucie [How to Teach about Auschwitz and the Holocaust], a collection of educational materials for teachers, was published by the Museum. It consists of lesson plans in which experienced teachers present classroom resources, including a variety of historical and literary texts.

February 7-18

A seminar for Roman Catholic priests from Poland was held in Israel. It was a joint project by the Museum, the Archdiocese Seminary in Lublin, and the Yad Vashem Institute in Jerusalem.

February 18

The first meeting of the International Consultative Group considering the creation of a new main exhibition at the Museum (see page 23).

February 19

A new Museum publication commemorated the fate of women in Auschwitz. *Dymy Birkenau* [The Smoke of Birkenau] is a collection of six stories, set in the Birkenau women's camp, by Liana Millu, a Jewish writer from Italy. The texts are accompanied by reproductions of pictures by former prisoner Janina Tollik.

Bartosz Bartyzel
 specjalista ds.
 Public Relations
 Public Relations Officer

1. Krystyna Kobylańska, a former prisoner, during the observances of the 63rd anniversary of liberation focused on the tragedy of the families deported to Auschwitz

2. Mass during the seminar in Israel for Polish catholic priests

3. On January, 2 a collection of camp letters titled *Jestem zdrow i czuję się dobrze* [I am healthy and feel good] was published.

4. Jan Baraś-Komski—*Enemies of the State*

1

1. Zakończenie 10. Jubileuszowego Konkursu Plastycznego „Ludzie ludziom zgotowali ten los” w Młodzieżowym Domu Kultury w Tychach. Muzeum było jednym z jego współorganizatorów

2. Premier Kanady, Stephen Harper, podczas zwiedzania Miejsca Pamięci

MARZEC

5 marca

Zakończyła się druga edycja konkursu „Zaschnięte róże”. Jego głównym celem jest budzenie i pogłębianie świadomości historycznej oraz inspirowanie młodych do poznawania historii najbliższej okolicy poprzez szukanie pamiątek historycznych i dokumentów związanych z historią byłego obozu.

29 marca

Odbyła się sesja naukowa „Przemysł III Rzeszy a KL Auschwitz” poświęcona wykorzystywaniu niewolniczej pracy więźniów przez niemieckie koncerny oraz ich odpowiedzialności po wojnie. Spotkanie prowadził dr Piotr Setkiewicz, nowy szef Działu Naukowego. Przedstawił on wyniki swoich badań nad działalnością niemieckiego koncernu IG Farben i fabryki Buna-Werke. Była to jedna z kilkunastu jednodniowych konferencji edukacyjnych cieszących się dużą popularnością wśród nauczycieli i edukatorów.

KWIECIEŃ

Centrum Obsługi Odwiedzających wprowadziło nowy system słuchawkowy dla odwiedzających. Na jego zastosowanie wpłynęła rosnąca liczba odwiedzających Muzeum. Nowe rozwiązanie wycisza Miejsce Pamięci i ułatwia kontakt z przewodnikiem.

5 kwietnia

Premier Kanady Stephen Harper odwiedził Miejsce Pamięci Auschwitz. „W miejscu tym jesteśmy świadkami śladów niewyobraźnego okrucieństwa, grozy i śmierci. Nie wolno nam o tym nigdy zapomnieć i musimy uczynić wszystko, by się to nie powtórzyło. Panie, pobłogosław dusze wszystkich, który tu cierpieli i zginęli oraz wybaw nas ode złego” – napisał Stephen Harper w księdze pamiątkowej.

6 kwietnia

W Warszawie odbyły się uroczystości 65. rocznicy wybuchu powstania w getcie warszawskim. Prezydent Lech Kaczyński w obecności Prezydenta Izraela Szymona Peresa nadał wysokie order polskim naukowcom, muzealnikom i edukatorom za wybitne osiągnięcia w odkrywaniu i upowszechnianiu wiedzy o Holokauście. Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski odebrał m.in. dyrektor Muzeum Auschwitz dr Piotr M.A. Cywiński.

2008 EVENTS

2

MARCH

March 5

The second *Withered Roses* contest ended. It is intended to awaken and reinforce historical consciousness, and to inspire young people to learn about a history of the area where they live through a search for objects and documents connected with the history of the camp.

March 29

A scholarly symposium on *Third Reich Industry and Auschwitz* focused on the exploitation of prisoner labor by German companies, and the way those companies were held to account after the war. The chairman was Dr. Piotr Setkiewicz, the new head of the Research Department. He presented the results of his investigations of the German IG Farben company and its Buna Werke plant. This was one of several educational conferences, each lasting several days and enjoying significant popularity among teachers and educators.

APRIL

The Visitor Services Section introduced a new headphone system for visitors, made necessary by the rising attendance figures at the Museum. This innovation will help hold down the noise level at the Memorial, while also making it easier for guides to communicate.

April 5

Canadian Prime Minister Stephen Harper visited the Auschwitz Memorial. "We are witness here to the vestiges of unspeakable cruelty, horror and death. Let us never forget these things and work always to prevent this repetition. Lord, bless the souls of those who suffered and perished here and deliver us from evil," wrote Harper in the visitors' book.

April 6

Ceremonies in the Polish capital marked the 65th anniversary of the start of the Warsaw Ghetto Uprising. Accompanied by President Shimon Peres of Israel, President Lech Kaczyński awarded high honors to Polish scholars, museum professionals, and educators for outstanding accomplishments in discovering and disseminating knowledge about the Holocaust. Auschwitz Museum Director Dr. Piotr M.A. Cywiński was among those who received the Order of Poland Reborn.

1. The conclusion of the 10th-anniversary art contest titled *People Did This to Other People*. The Museum was one of the organizers of the event

2. Canadian Prime Minister Stephen Harper visiting the Memorial

1

2

1. 17. Marsz Żywych

2. Druk miesięcznika „Oś”

3. Były więzień Auschwitz, prof. Władysław Bartoszewski, podczas seminarium o przeciwdziałaniu ludobójstwom

MAJ

Przeprowadzono remont pomieszczeń, mieszczących archiwalne dokumenty. Dzięki wymianie regałów służących do przechowywania akt, oryginalne dokumenty będą mogły być przechowywane w sposób zgodny z zaleceniami konserwatorskimi.

1 maja

17. Marsz Żywych. Blisko 6 tys. Żydów z ponad 50 krajów świata oraz 1,6 tys. Polaków przeszło trasą pomiędzy byłymi obozami Auschwitz I i Auschwitz II-Birkenau. Wśród nich byli m.in.: Henryk Mandelbaum, były więzień Auschwitz i członek Sonderkommando, szef sztabu armii izraelskiej Gabi Ashkenazi oraz trener piłkarzy Chelsea Londyn Avram Grant.

8 maja

Ukazał się pierwszy numer bezpłatnego miesięcznika „Oś – Oświęcim – Ludzie – Historia – Kultura”. Jest to nowy projekt Muzeum, przygotowywany we współpracy z Międzynarodowym Domem Spotkań Młodości, Centrum Żydowskim, Fundacją Centrum Dialogu i Modlitwy oraz portalem internetowym Kasztelania.pl.

12 maja

W Miejscu Pamięci odbyło się spotkanie konsultacyjne ekspertów UNESCO. Zapoznali się oni z problematyką konserwacji pozostałości po obozie, której celem jest zachowanie w jak największym stopniu autentyczności. Dyskusje dotyczyły również czytelności Auschwitz, jako miejsca wpisanego na Listę Światowego Dziedzictwa w kontekście intensywnego rozwoju regionalnego.

12-19 maja

Po raz pierwszy odbyło się seminarium organizowane wspólnie przez Muzeum i Centrum im. Rafała Lemkina dotyczące przeciwdziałaniu ludobójstwom. Uczestniczyli w nim przedstawiciele ministerstw z kilkunastu państw świata.

CZERWIEC

14 czerwca

Z okazji Dnia Pamięci o Ofiarach Hitlerowskich Obozów Koncentracyjnych w Muzeum otwarto wystawę prac byłego więźnia Jana Barasia-Komskiego „Uratowała mnie umiejętność rysowania”. Został on deportowany do obozu przez Niemców 14 czerwca 1940 r. w pierwszym transporcie Polaków do Auschwitz.

18 czerwca

Firma Volkswagen z inicjatywy Międzynarodowego Komitetu Oświęcimskiego przekazała Muzeum w darze nowoczesny minibus. Do Oświęcimia corocznie przyjeżdżają praktykanci Volkswagena, którzy zapoznają się z historią byłego obozu, a także wykonują różne prace na terenie Miejsca Pamięci.

22 czerwca

Na Pomniku Ofiar w byłym obozie Birkenau odsłonięto tablicę w języku słoweńskim. Z dostępnych danych wynika, że Niemcy zarejestrowali w obozie co najmniej kilkuset słoweńskich więźniów i więźniarek.

2008 EVENTS

3

MAY

The rooms where the archival documents are stored underwent remodeling. Thanks to the replacement of the shelves that hold the files, the original records can be maintained in the way recommended by preservation specialists.

May 1

The 17th March of the Living. Almost 6 thousand Jews from over 50 countries walked with 1,600 Poles between the sites of the Auschwitz and Auschwitz-Birkenau camps. Among them were Henryk Mandelbaum, a former Auschwitz prisoner and member of the Sonderkommando, Chief of the General Staff of the Israel Defense Forces Lt. Gen. Gabi Ashkenazi, and the manager of Chelsea Football Club, Avram Grant.

May 8

The first issue of the new, free monthly magazine *Oś – Oświęcim – Ludzie – Historia – Kultura* [Axis Oświęcim, People, History, Culture] was distributed. It is a new project by the Museum in cooperation with the International Youth Meeting House, the Jewish Center, the Center for Dialogue and Prayer, and the kasztelania.pl website.

May 12

A consultative meeting of UNESCO experts took place at the Memorial. They familiarized themselves with the problems of preserving the remains of the camp so as to retain the greatest possible authenticity. Discussions also touched on the comprehensibility of Auschwitz as a site entered on the World Heritage List in the context of intensive regional development.

May 12-19

For the first time, the Museum joined with the Rafał Lemkin Center in organizing a seminar on genocide prevention. Foreign ministry officials from several countries participated.

JUNE

June 14

To mark the occasion of the Memorial Day for Victims of Nazi Concentration Camps, the Museum opened an exhibition of works by former prisoner Jan Baraś-Komski, under the title *It Was My Skill at Drawing that Saved Me*. The Germans deported Baraś-Komski to Auschwitz in the first transport of Poles on June 14, 1940.

June 18

On the initiative of the International Auschwitz Committee, Volkswagen donated a new van to the Museum. Volkswagen trainees come to Oświęcim every year to learn about history of the former concentration camp while also performing various jobs at the Memorial.

June 22

A plaque in the Slovenian language was unveiled at the Monument to the Victims of the Birkenau camp. Available data indicates that the Germans imprisoned several hundred men and women from Slovenia in Auschwitz.

1. The 17th March of the Living

2. *Oś* magazine in print

3. Prof. Władysław Bartoszewski, a former Auschwitz prisoner, at a seminar on genocide prevention

1

1. 64. rocznica likwidacji w Birkenau tzw. obozu cygańskiego

2. 67. rocznica śmierci św. Maksymiliana Kolbe

LIPIEC

W światowych mediach szerokim echem odbiła się informacja o potrzebie pilnego wsparcia Miejsca Pamięci w celu ratowania pozostałości po byłym obozie Auschwitz. Od chwili powstania Muzeum utrzymywane jest przez państwo polskie, jednak skala potrzeb konserwatorskich wymaga zaangażowania ze strony wspólnoty międzynarodowej.

3-8 lipca

W Szkole Letniej „Nauczanie o Holokauście” wzięli udział nauczyciele, edukatorzy i działacze organizacji pozarządowych. Organizatorami projektu byli: MCEAH, Centrum Badań Holokaustu i Instytut Europeistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego, The Holocaust Memorial Resource and Education Center of Florida, The American Jewish University z Los Angeles oraz The State of California Center for the Study of the Holocaust, Genocide, Human Rights and Tolerance.

14-24 lipca

W Muzeum odbyło się seminarium dla edukatorów z Izraela „Auschwitz w zbiorowej pamięci w Polsce i na świecie – pamięć o Auschwitz i jej znaczenie dla Żydów i Polaków”. Było to spotkanie realizowane w ramach współpracy oświeceni-

go Muzeum i izraelskiego Instytutu Yad Vashem (patrz strona 48).

SIERPIEŃ

1 sierpnia

Muzeum odwiedziła grupa penitencjariuszy Zakładu Karnego w Trzebini. Była to część nowego, szerszego programu edukacyjnego skierowanego do osadzonych.

2 sierpnia

Odbyły się uroczystości Dnia Pamięci o Zagładzie Romów. Przypadły one w 64. rocznicę likwidacji w Birkenau tzw. cygańskiego obozu rodzinnego. W ceremonii wzięli udział m.in. Romowie z całej Europy, przedstawiciele rządów i korpusu dyplomatycznego.

3 sierpnia

Dzięki środkom finansowym Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego rozpoczął się remont konserwatorski dachu historycznego budynku po-obozowego.

14 sierpnia

67. rocznica śmierci św. Maksymiliana Kolbe. Rocznicowe uroczystości odbyły się w Centrum św. Maksymiliana w Harmężach oraz w Państwowym Muzeum Auschwitz-Birkenau.

2008 EVENTS

2

JULY

Information about the need for urgent aid to enable the Memorial to save the remains of the Auschwitz camp was prominent in media around the world. From its founding, the Museum has been supported by the Polish government, but the current preservation requirements make joint action by the international community necessary.

July 3-8

Teachers, educators, and NGO staff attended the *Teaching the Holocaust Summer School* organized by the ICEAH, the Holocaust Research Center and Institute of European Studies of the Jagiellonian University of Cracow, The Holocaust Memorial Resource and Education Center of Florida, The American Jewish University of Los Angeles, and The State of California Center for the Study of the Holocaust, Genocide, Human Rights and Tolerance.

July 14-24

The Museum held a seminar for educators from Israel on *Auschwitz in the Collective Memory in Poland and around the World—The Memory of Auschwitz and Its Significance for Jews and Poles*, a cooperative effort between the Museum and the Yad Vashem Institute in Israel (see page 49).

AUGUST

August 1

A group of inmates from the penitentiary in Trzebinia visited the Museum as part of a novel, expanded educational program directed at incarcerated persons.

August 2

The Memorial Day for the Destruction of the Roma was observed on the 64th anniversary of the liquidation of the so-called Gypsy family camp in Birkenau. Roma from Poland and abroad attended, along with former Auschwitz prisoners, government officials, members of the diplomatic corps, and other guests.

August 3

Financial support from the Ministry of Culture and National Heritage made it possible to begin the preservationist repair of the roof of an original, historical camp building.

August 14

Observances were held at the St. Maximilian Center in Harmęże and the Auschwitz-Birkenau State Museum to mark the 67th anniversary of the death of St. Maximilian Kolbe.

1. The 64th anniversary of the liquidation of the so-called Gypsy camp in Birkenau

2. The 67th anniversary of the death of St. Maximilian Kolbe

1

1. Prace zabezpieczające ruiny komór gazowych

2. Pisany alfabetem Braille'a fragment mapy byłego obozu Auschwitz I z przewodnika po Muzeum dla osób niewidomych

3. Teren bazy autobusowej PKSiS, gdzie w najbliższych latach powstanie nowoczesne centrum recepcyjne dla odwiedzających

WRZESIEŃ

10 września

Do Oświęcimia przyjechali uczestnicy europejskiego seminarium „Auschwitz – pamięć dla przyszłości. Edukacja o Holokauście w autentycznym miejscu pamięci”. Wzięli w nim udział nauczyciele i metodycy z państw członkowskich i eksperci Rady Europy.

15 września

Rozpoczęły się prace zabezpieczające ruiny komór gazowych numer 2 i 3 na terenie byłego obozu Auschwitz II-Birkenau. Ochrona znajdujących się poniżej poziomu gruntu ruin wymaga powstrzymania nieustającego parcia gruntu. Dzięki niezbędnym pracom, finansowanym przez Fundację Ronalda S. Laudera oraz Muzeum, pozostałości po Zagładzie nadal będą przestrzegały kolejne pokolenia.

23 września

Ukazał się przewodnik po Miejscu Pamięci pisany alfabetem Braille'a, zrealizowany wraz z Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym dla Dzieci Niewidomych i Słabowidzących w Krakowie. Oświęcimskie Muzeum jest jednym z pierwszych w Europie, które wydało taki przewodnik.

29 września

Muzeum wzbogaciło swe zbiory sztuki o dwie monumentalne prace Izaaka Celnikiera: tryptyk *Birkenau* oraz *Popioły*. To jedne z najważniejszych dzieł w dorobku artysty, byłego więźnia Auschwitz.

PAŹDZIERNIK

Rozpoczęto modernizację pomieszczeń magazynowych Działu Zbiorów, mieszczących największą na świecie kolekcję dzieł sztuki poświęconych Auschwitz.

21-24 października

Odbyła się ogólnopolska konferencja naukowo-dydaktyczna „Auschwitz i Holocaust – dylematy i wyzwania polskiej edukacji”. Spotkanie podsumowało polski dorobek nauczania o Holokauście od czasu wprowadzenia go do programu szkół w latach 90. XX w.

27 października

Dzięki nadzwyczajnemu wsparciu finansowemu ministra kultury i dziedzictwa narodowego Muzeum podpisało umowę kupna położonej w pobliżu bazy autobusowej PKSiS. Na ponad trzech hektarach w ciągu najbliższych lat powstanie nowoczesne centrum recepcyjne dla grup odwiedzających. Obejmuje ono m.in. centrum przyjmowania odwiedzających, parking i księgarnię. Usprawni to obsługę ponad miliona turystów corocznie przyjeżdżających do Miejsca Pamięci.

31 października

Miasto Monachium przekazało w darze dla Muzeum autobus marki Mercedes. Pojazd dostosowany jest do potrzeb osób niepełnosprawnych.

2008 EVENTS

2

3

SEPTEMBER

September 10

Participants in a European seminar on *Auschwitz—Memory for the Future: Education about the Holocaust at an Authentic Memorial Site* arrived in Oświęcim. They included teachers and methodologists from European union member countries and experts from the Council of Europe.

September 15

Work began to secure the ruins of gas chambers 2 and 3 at the Auschwitz II-Birkenau site. It was necessary to relieve the pressure of the soil on the portions of the ruins below ground level. Financed by the Ronald S. Lauder Foundation and the Museum, the work will make it possible for future generations to receive the warning message of these vestiges of the Holocaust.

September 23

A Braille guide to the Memorial was published in collaboration with the Educational Training Center for Blind and Partially Sighted Children in Cracow. The museum in Oświęcim is one of the first in Europe to issue such a resource.

September 29

The Museum acquired a pair of monumental works by Izaak Celnikier, the *Birkenau Triptych* and *Ashes*, for its art collection. These are two of the former Auschwitz prisoner's most important works.

OCTOBER

Work began on modernizing the storage premises used by the Collections Department, which holds the world's largest collection of works of art devoted to Auschwitz.

October 21-24

A nationwide research and teaching conference on *Auschwitz and the Holocaust: Dilemmas and Challenges for Polish Education*. The gathering represented the culmination of Polish accomplishments in teaching about the Holocaust since the introduction of the subject to the school curriculum in the 1990s.

October 27

Financial support from the Ministry of Culture and National Heritage made it possible for the Museum to sign the purchase agreement for the adjacent PKSiS bus garage. In future years, the site—measuring over 3 hectares—will be the location for an up-to-date reception center for groups of visitors. Aside from the reception center, it will also include parking facilities and a bookstore, and will improve services for the more than 1 million annual visitors to the Memorial.

October 31

The city of Munich donated a Mercedes bus to the Museum. The vehicle is adapted to provide access for the disabled.

1. Protective work on the gas chamber ruins
2. The Braille guide to the Museum for blind visitors—fragment of Auschwitz I concentration camp
3. The PKSiS bus garage, where a modern visitor reception center will soon be erected

1

1. Wizyta zwierzchnika Kościoła anglikańskiego, arcybiskupa Canterbury, Rowana Williamsa oraz naczelnego rabina Wielkiej Brytanii Jonathana Sacksa

2. 17 listopada podczas posiedzenia Międzynarodowej Rady Oświęcimskiej prof. Władysław Bartoszewski dokonał symbolicznego otwarcia strony internetowej Muzeum

3. Jeden z pomników w Instytucie Yad Vashem. W 2008 r. w seminariach w Izraelu wzięły udział dwie grupy polskich edukatorów

LISTOPAD

3-8 listopada

Przedstawiciele ministerstw kultury z: Albanii, Argentyny, Austrii, Azerbejdżanu, Belgii, Cypru, Chorwacji, Macedonii, Polski, Rumunii, Serbii, Stanów Zjednoczonych i Węgier wzięły udział w seminarium im. Raula Wallenberga „Upamiętnienie Holokaustu – Dziedzictwo Auschwitz i jego znaczenie dla świata”. Jego organizatorami było Muzeum i Centrum im. Rafała Lemkina.

13 listopada

Zwierzchnik Kościoła anglikańskiego, arcybiskup Canterbury, Rowan Williams oraz naczelny rabin Wielkiej Brytanii Jonathan Sacks odwiedzili Miejsce Pamięci Auschwitz. Towarzyszyli im duchowni innych wyznań z Wysp Brytyjskich, m.in.: buddyści, hinduiści, ahaści i muzułmanie, a także studenci, uczestnicy programu „Lekcje z Auschwitz”.

17 listopada

W Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w Warszawie odbyło się 16. posiedzenie Międzynarodowej Rady Oświęcimskiej. Tematem obrad były przede wszystkim kwestie finansowe związane z konserwacją Miejsca Pamięci. Rada przyjęła koncepcję utworzenia Funduszu Wieczystego na cele konserwatorskie (patrz strona 58).

17 listopada

Pod adresem www.auschwitz.org.pl uruchomiona została nowa witryna internetowa Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau.

GRUDZIEŃ

Dwie grupy polskich nauczycieli, przewodników i edukatorów wzięły udział w seminariach zorganizowanych przez Instytut Yad Vashem i oświęcimskie Muzeum. Pobyt w Izraelu miał na celu pogłębienie wiedzy nt. historii i kultury Żydów oraz Holokaustu.

4 grudnia

Z okazji 60. rocznicy uchwalenia Deklaracji Praw Człowieka oraz Międzynarodowego Dnia Praw Człowieka w Oświęcimiu spotkali się ombudsmeni z całego świata. Organizatorami sesji był Rzecznik Praw Obywatelskich RP, a także Ombudsman Izraela, Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau.

11 grudnia

MCEAH opublikowało materiały z międzynarodowej konferencji „Pamięć – Świadomość – Odpowiedzialność”, zorganizowanej w ramach obchodów 60. rocznicy utworzenia Muzeum.

12 grudnia

Dzięki darowiźnie Zakonu Braci Mniejszych Kapucynów z Umbrii we Włoszech oraz wsparciu finansowemu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego Straż Muzealna wzbogaciła się o nowy samochód terenowy. Będzie on wykorzystywany do służby patrolowej i ułatwi zabezpieczenie rozległego terenu Miejsca Pamięci.

2008 EVENTS

2

3

NOVEMBER

November 3-8

Officials from the ministries of culture of Albania, Argentina, Austria, Azerbaijan, Belgium, Croatia, Cyprus, Hungary, Macedonia, Poland, Romania, Serbia, and the USA attended a seminar titled *Raul Walenberg—Commemorating the Holocaust: The Heritage of Auschwitz and Its Meaning for the World*, organized by the Museum and the Rafał Lemkin Center.

November 13

The head of the Anglican Church, the Archbishop of Canterbury, Dr. Rowan Williams, and the Chief Rabbi of the United Kingdom, Dr. Jonathan Sacks, visited the Auschwitz Memorial. British clergy of other denominations, including Buddhists, Hindus, Baha'i, and Muslims, as well as students participating in the *Lessons of Auschwitz* program, accompanied them.

November 17

The 16th session of the International Auschwitz Council was held at the Chancellery of the Prime Minister. Financial questions connected with the conservation of the Memorial dominated the agenda. The Council approved the idea of establishing a Perpetual Fund for conservation purposes (see page 59).

November 17

The new website of the Auschwitz-Birkenau State Museum went online at www.auschwitz.org.pl.

DECEMBER

Two groups of Polish teachers, guides, and educators attended seminars organized by the Yad Vashem Institute and the Museum. The visit to Israel aimed at enhancing their knowledge of the history and culture of the Jews, and of the Holocaust.

December 4

Ombudsmen from around the world gathered in Oświęcim to mark the 60th anniversary of the Universal Declaration of the Rights of Man and International Human Rights Day. The Ombudsmen of Poland and Israel, the Ministry of Foreign Affairs, the Ministry of Culture and National Heritage, and the Auschwitz-Birkenau State Museum organized the session.

December 11

The ICEAH published material from an international conference on *Remembrance, Awareness, and Responsibility*, organized to mark the 60th anniversary of the opening of the Museum.

December 12

A gift from the Order of Capuchins Minor from Umbria (Italy) and financial support from the Ministry of Culture and National Heritage made it possible for the Museum Guards to acquire a new SUV for use on patrol, facilitating the protection of the extensive grounds of the Memorial.

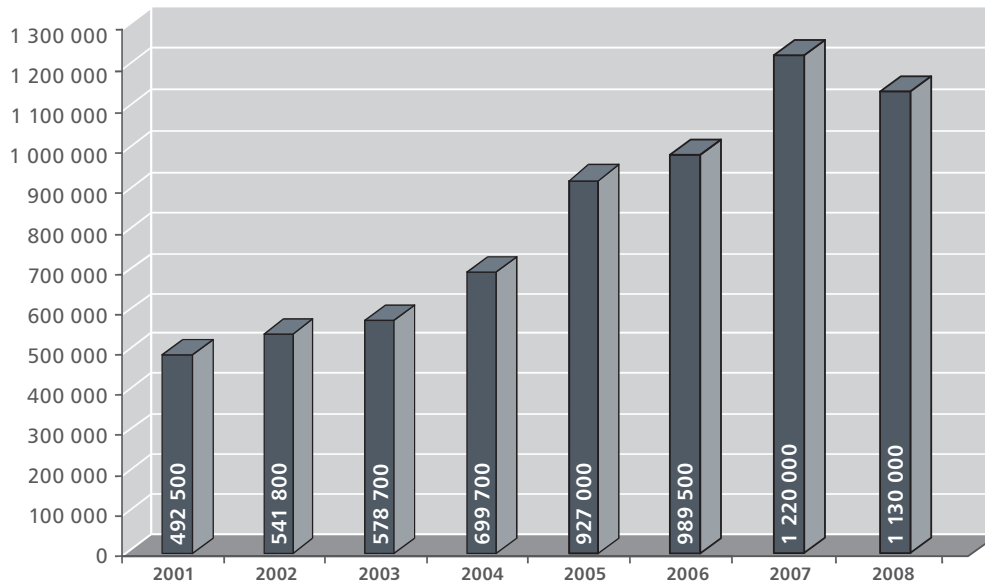
1. The visit by Dr. Rowan Williams, the Archbishop of Canterbury, and Dr. Jonathan Sacks, the Chief Rabbi of the United Kingdom

2. Symbolic opening of the new Museum website by Prof. Władysław Bartoszewski

3. One of the monuments at the Yad Vashem Institute. In 2008, two groups of Polish educators attended seminars in Israel

LICZBA ODWIEDZAJĄCYCH PRZEWODNICY

Porównanie frekwencji odwiedzających w latach 2001-2008
Comparison of number of visitors between 2001 and 2008

Magdalena Urbaniak
Sekcja Obsługi
Odwiedzających
Visitor Services Section

1. Nowy system
słuchawkowy
dla odwiedzających

1. The new headphone
system for visitors

W 2008 r. tereny byłego obozu koncentracyjnego Auschwitz odwiedziło ponad 1,1 mln ludzi z Polski i zagranicy. Ponad 700 tys. z nich stanowili uczniowie i studenci.

Utrzymuje się wysoka frekwencja z ubiegłego roku. Światowy kryzys ekonomiczny spowodował jedynie jej kilkuprocentowy spadek w drugiej połowie roku. Świadczy to o niesłabnącym zainteresowaniu Miejscem Pamięci Auschwitz.

W 2008 r., starając się wyjść naprzeciw wyzwaniom, jakie niesie za sobą ogromna liczba odwiedzających Miejsce Pamięci, Muzeum wprowadziło system słuchawkowy. Każda osoba zwiedzająca teren Muzeum w zorganizowanej grupie z przewodnikiem otrzymuje słuchawki; przewodnik prowadzi prelekcję, używa mikrofonu. System przede wszystkim pozwala wyciszyć teren Miejsca Pamięci, ale także zapewnia większy komfort zwiedzania.

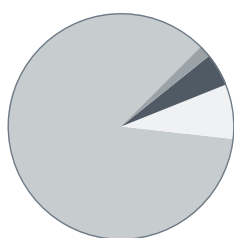
More than 1.1 million people from Poland and abroad visited the site of Auschwitz Concentration Camp in 2008; over 700 thousand of them were of school or university age.

Last year's high level of attendance continued, and the world economic crisis resulted in a drop of only a few percentage points during the second half of the year—an indication of the undiminished interest in the Auschwitz Memorial.

As one way of meeting the challenges posed by the enormous numbers of visitors, the Museum introduced a headphone system in 2008. Each member of an organized group touring the Memorial with a guide receives headphones, and the guide conducts the tour with the use of a microphone. The system makes it possible to reduce the noise level at the Memorial, while also ensuring greater comfort for the visitors.

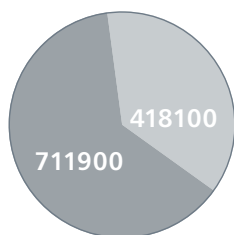

NUMBER OF VISITORS GUIDES

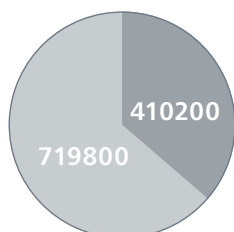

- Europa z Rosją i Izraelem / Europe (including Russia and Israel)
- Ameryka Północna / North America
- Azja (bez Rosji i Izraela) / Asia (without Russia and Israel)
- Pozostałe / Others

Liczba odwiedzających w roku 2008 Number of visitors in 2008

- Młodzież / Students
- Dorośli / Adults

- Polska / Poland
- Zagranica / Abroad

Polska	410200
Wielka Brytania	109600
USA	74300
Niemcy	57900
Włochy	43000
Izrael	44100
Francja	41400
Korea Południowa	37300
Słowacja	32200
Norwegia	32100
Hiszpania	32000
Czechy	30100
Szwecja	20900
Irlandia	16500
Węgry	15800
Australia	13600
Holandia	11300
Belgia	10200
Kanada	9300
Dania	5700
Chiny	5600
Japonia	5400
Finlandia	4200
Austria	3400
Singapur	2800
Portugalia	2800
Słowenia	2400
Brazylia	2300
Rosja	2000
Rumunia	2000
Chorwacja	1900
Pozostałe	47700
Łącznie	1130000

Poland	410200
Great Britain	109600
USA	74300
Germany	57900
Italy	43000
Israel	44100
France	41400
South Korea	37300
Slovakia	32200
Norway	32100
Spain	32000
Czech Republic	30100
Sweden	20900
Ireland	16500
Hungary	15800
Australia	13600
Holland	11300
Belgium	10200
Canada	9300
Denmark	5700
China	5600
Japan	5400
Finland	4200
Austria	3400
Singapur	2800
Portugal	2800
Slovenia	2400
Brazil	2300
Romania	2000
Russia	2000
Croatia	1900
Others	47700
Total	1130000

Opracowała: Magdalena Urbaniak
 Prepared by Magdalena Urbaniak

1-3. Nowa wystawa główna umieszczona będzie w poobozowych blokach

1

Trwają prace nad opracowaniem nowej wystawy głównej. Jest to jedno z priorytetowych zadań w Miejscu Pamięci.

Obecna wystawa powstała w 1955 r. Została utworzona przez byłych więźniów i stała się inspiracją dla wielu innych wystaw na świecie dotyczących Auschwitz i Holokaustu. Do tej pory dokonywano w niej jedynie niewielkich poprawek. Ze względu na mijający czas wymaga całkowitej zmiany. Choć historia obozu Auschwitz znana jest coraz pełniej, młodzi ludzie mają coraz mniejsze wyobrażenie o czasach nazizmu. Pod uwagę wziąć trzeba także fakt, że coraz więcej ludzi dociera do Miejsca Pamięci z krajów, w których historia XX w. potoczyła się innymi torami niż w Eu-

ropie. Wreszcie duża liczba zwiedzających wymusza przyjęcie innych rozwiązań przestrzennych.

Materiały opracowane przez zespół autorski pracowników Muzeum zostały przedstawione na dwóch spotkaniach Międzynarodowej Grupy Konsultacyjnej, w skład której wchodzi specjalistów z zakresu historii, muzeologii, a także byli więźniowie Auschwitz. Członkowie Grupy zgodzili się, że wystawa musi mieć charakter wyjątkowy. Nie może jednak przyćmić wymowy samego Miejsca Pamięci. Stąd nowe rozwiązania powinny zachować spokojny i stonowany charakter, a także surowość istniejącej obecnie ekspozycji.

Podczas posiedzeń Grupy przedyskutowano tematykę wystawy wstępnej, która znajdzie się przed wejściem na teren byłego obozu, oraz tematy wystawy głównej, która zostanie umieszczona na parterach bloków 1-11. Na piętrach planuje się umieszczenie poszerzonych, pomocniczych wystaw oraz dodatkowych przestrzeni do pogłębionej edukacji dla grup seminaryjnych. Zaprezentowano także projekt scenariusza filmu *Droga do Auschwitz*, który będzie uzupełnieniem wystawy wstępnej, jak również założenia do koncepcji zwiedzania Muzeum przez osoby niewidome i słabowidzące.

Wystawy wstępna i główna zostaną uzupełnione nową stałą wystawą dzieł sztuki więźniarskiej (patrz strona 26).

2

NEW MAIN EXHIBITION

Work continues on the new main exhibition. This is a priority task for the Memorial.

The current exhibition opened in 1955. Created by former prisoners, it became an inspiration for many other exhibits on Auschwitz and the Holocaust around the world. It remains open today with only minor revisions. The passage of time has made a complete transformation necessary. Although more and more is known about the history of the camp, young people have less and less of an idea about Nazi period. The fact that increasing numbers of people journey to the Memorial from countries that were outside the stream of European history in the 20th century must also be taken into account. Finally, the great volume of visitors makes new spatial arrangements imperative.

The materials prepared by the design group from the Museum staff have been presented at two meetings of the International Consultative Group, made up of specialists in history and museum practice, as well as former Auschwitz prisoners. The members of the group concur that the exhibition must be something special. However, it should not upstage the eloquence of the Memorial site itself. Innovations should therefore preserve the calm, restrained nature—and also the severity—of the current exhibition.

At the meetings, the Group discussed the subject matter of the introductory exhibition that will be located

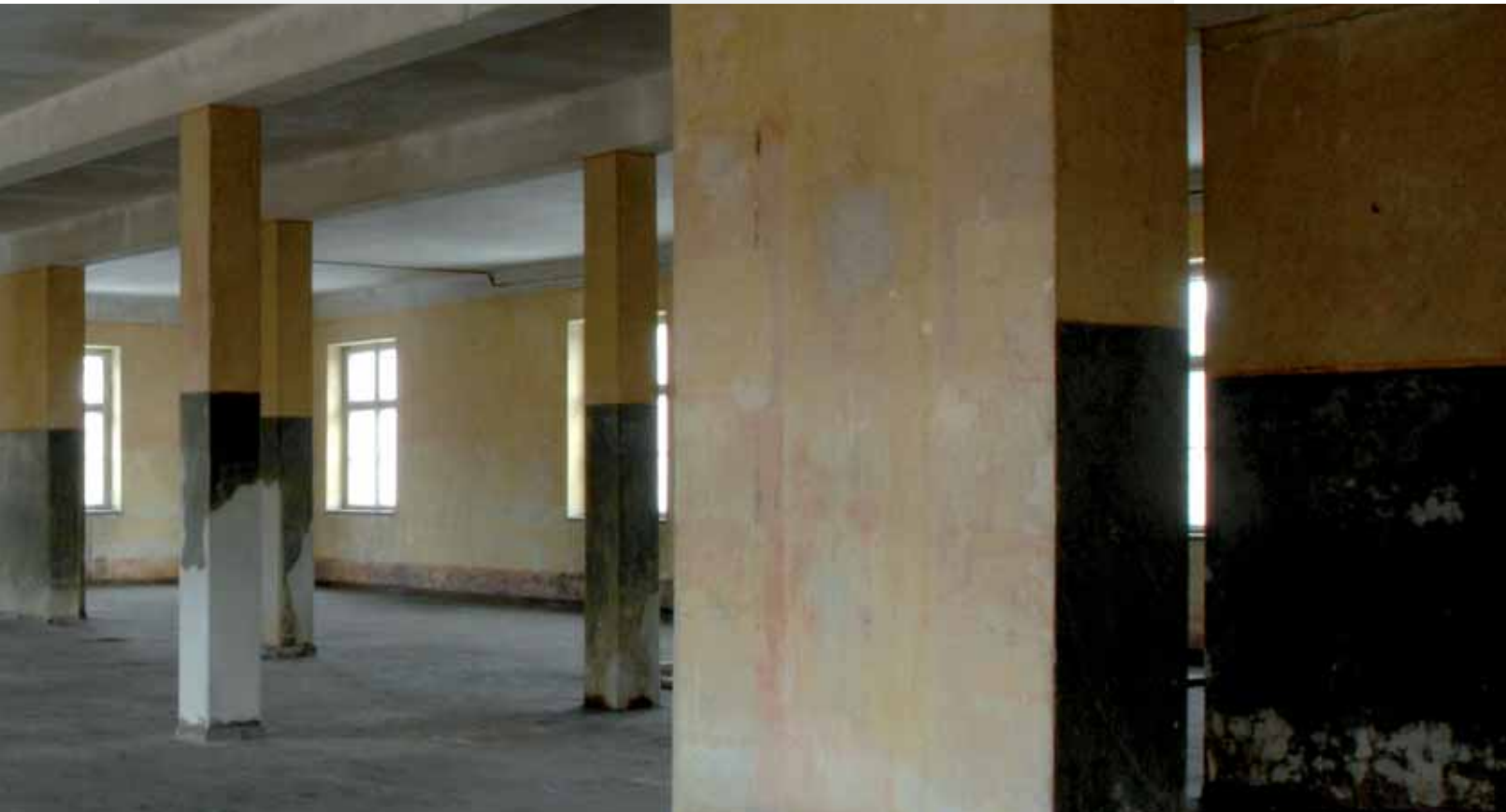
2

outside the entrance to the grounds of the camp, and the themes of the main exhibition that will be situated on the ground floors of blocks 1-11. Supplementary, expanded exhibitions and additional space for in-depth educational work by seminar groups will be located upstairs.

The scenario for a film on *The Road to Auschwitz*, a supplement to the introductory exhibition, was also presented, as were concepts for visits to the Museum by blind and partially sighted persons.

In addition to the introductory and main exhibitions, there will also be a new permanent exhibition of prisoner art (see page 27).

1-3. The new main exhibition will be located in original Auschwitz buildings

1

1. Spotkanie Międzynarodowej Grupy Konsultacyjnej przygotowującej nową wystawę główną

2. Przedmioty po pomordowanych będą najważniejszym elementem nowej wystawy

MIĘDZYNARODOWA GRUPA KONSULTACYJNA

Przedstawiciele Międzynarodowej Rady Oświęcimskiej

dr Hava Dreyfus	historyk, pracownik naukowy Uniwersytetu Hebrajskiego w Jerozolimie
Henryk Flug	były więzień obozu Auschwitz, Prezydent Międzynarodowego Komitetu Oświęcimskiego, Przewodniczący Międzynarodowego Związku Ocalałych z Holocaustu
dr Piotr Trojański	historyk, MCEAH
Marian Turski	były więzień obozu Auschwitz, historyk i publicysta
prof. Jonathan Webber	antropolog, profesor Uniwersytetu Birmingham

Eksperti zewnętrzni

dr Eleonora Bergman	architekt, dyrektor Żydowskiego Instytutu Historycznego
prof. Barbara Borkowska	architekt wnętrz, profesor Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie
dr Barbara Distel	historyk
Serge Klarsfeld	badacz Holocaustu, założyciel Stowarzyszenia Synów i Córek Żydów Deportowanych z Francji
dr Andrzej Kunert	historyk, członek Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa
Jacek Nowakowski	dyrektor Departamentu Zbiorów United States Holocaust Memorial Museum w Waszyngtonie

Specjaliści Muzeum Auschwitz-Birkenau

dr Piotr M.A. Cywiński	dyrektor Muzeum, członek Międzynarodowej Rady Oświęcimskiej
Krystyna Oleksy	wicedyrektor, dyrektor MCEAH
Teresa Świebocka	wicedyrektor, współautorka koncepcji
prof. Wacław Długoborski	były więzień obozu Auschwitz, historyk, członek Międzynarodowej Rady Oświęcimskiej, współautor koncepcji
Teresa Zbrzeska	kierownik Działu Wystawienniczego, współautorka koncepcji
Rafał Pióro	konserwator, kierownik Działu Konserwacji

NEW MAIN EXHIBITION

2

THE INTERNATIONAL CONSULTATIVE GROUP

Members of the International Auschwitz Council

Dr. Hava Dreyfus	historian, member of the faculty of the Hebrew University in Jerusalem
Henryk Flug	former Auschwitz prisoner, chairman of the International Auschwitz Committee, chairman of the International Association of Holocaust Survivors
Dr. Piotr Trojański	historian, ICEAH
Marian Turski	former Auschwitz prisoner, historian, journalist
Prof. Jonathan Webber	anthropologist, professor at the University of Birmingham

External experts

Dr Eleonora Bergman	director, Jewish Historical Institute, architect
Prof. Barbara Borkowska	professor of interior decoration, Academy of Fine Arts in Cracow, interior decorator
Dr. Barbara Distel	historian
Serge Klarsfeld	Holocaust investigator, founder of the Association of the Sons and Daughters of Jews Deported from France
Dr. Andrzej Kunert	historian, member of the Board for the Protection of the Remembrance of Combat and Martyrdom
Jacek Nowakowski	director of the Department of Collections, United States Holocaust Memorial Museum in Washington

Specialists of the Auschwitz Memorial

Dr. Piotr M.A. Cywiński	Museum Director, member of the International Auschwitz Council
Krystyna Oleksy	deputy director, director of the ICEAH
Teresa Świebocka	deputy director, co-author of the concept
Prof. Waław Długoborski	former Auschwitz prisoner, historian, member of the International Auschwitz Council, co-author of the concept
Teresa Zbrzeska	head of the Exhibition Department, co-author of the concept
Rafał Pióro	head of the Preservation Department, preservationist

1. The International Consultative Group meets in preparation for the new main exhibition

2. Murdered people's belongings will be the most important part of the new exhibition

WYSTAWA SZTUKI W BYŁEJ KUCHNI OBOZOWEJ

dr Piotr M.A. Cywiński
dyrektor
Państwowego Muzeum
Auschwitz-Birkenau
w Oświęcimiu
Director of
Auschwitz-Birkenau
State Museum
in Oświęcim

1. Mieczysław
Kościelniak,
Chory więzień

2. Mieczysław
Kościelniak,
Rozlana zupa

3. Włodzimierz Siwierski,
Głowa więźnia II

4. Czesław Lenczowski,
Oto człowiek
– epizod z obozu
koncentracyjnego

5. Halina Ołomucka,
Ostatni całus

Oto odchodzą ostatni świadkowie tragedii Auschwitz. Nie ma już Henia Mandelbauma, chyba ostatnim żyjącym w Europie więźniem Sonderkommando jest Szlomo Venezia. Na świecie żyje ich jeszcze kilkunastu. Po nich nie będzie nikogo, kto widziałby Zagładę z jądra jej ciemności. Młodzi ludzie będą nadal dowiadawali się – jak i dziś, na lekcjach historii lub podczas zwiedzania – co działo się w rozbieralni komory gazowej, w jaki sposób spopieliano ciała zamordowanych, gdzie do Wisły wyrzucano popioły. Jednego już nigdy nie zrobią, nie zapytają: „A co Pan czuł, gdy zmuszano Pana do uczestnictwa w tym piekle?”

Temat emocji i odczuć jest ważniejszy, niż można by to ocenić na pierwszy rzut oka. Całe życie więźnia, które obserwujemy przez pryzmat osamotnienia, umęczenia, wygłodzenia, kar, apeli, komand czy chorób – jest życiem emocjonalnie skrajnym. Przeżyć Auschwitz, nie oznacza tylko coś przetrwać, ale i czegoś doświadczyć. I to w tak mocnym stopniu, że minęły lata i dekady, a w koszmarach sennych byli więźniowie nadal odczuwali traumę obozową.

Od pierwszej myśli o nowej wystawie ten temat mnie męczył. Jak mówić więcej o ludziach niż o datach czy liczbach? Jak nie stracić człowieka w tym tłumie ofiar? Jak uchwycić, a potem wyrazić i przekazać to, czego się samemu nie doświadczyło, a co stanowi sedno przeżycia Auschwitz?

1

Wystawa główna w Miejscu Pamięci jest i będzie wystawą narracyjną, historyczną, faktograficzną. Poznanie przyczyn i następstw jest podstawą jakiegokolwiek zrozumienia tego, jak doszło do Zagłady. Lecz to nie wszystko i na tym świat się nie kończy. W przyswojeniu

2

3

ART EXHIBITION IN FORMER CAMP KITCHEN BUILDING

The last eyewitnesses to the tragedy of Auschwitz are departing. Henryk Mandelbaum is gone, and Szlomo Venezia is perhaps the final prisoner from the Sonderkommando alive in Europe. A few are still alive in the world. After them, there will not be anyone left who saw the heart of the darkness of the Shoah. Young people will still learn—as they do today in history class or as visitors—about what went on in the gas chamber undressing room, how the bodies of the victims were reduced to ashes, and where the ashes were dumped into the Vistula. There is one thing that they will never do again: they will never ask, “How did you feel when they forced you to participate in that inferno?”

The subject of emotions and feelings is more important than it might appear at first glance. The whole life of a prisoner, which we observe through the prism of loneliness, fatigue, starvation, punishment, roll call, labor, and sickness, is an emotionally extreme life. Living through Auschwitz means more than surviving something—it also means experiencing something, to such a powerful degree that the years and decades pass, but ex-prisoners still undergo the camp trauma in their nightmares.

This subject has nagged at me since the inception of work on the new exhibition. How can we talk more about people, and less about dates and statistics? How can we avoid losing sight of the individual amidst the throng of victims? How can we grasp, and then express and convey, the things we ourselves never lived

4

through, which nevertheless constitute the core of the Auschwitz experience?

The main exhibition at the Memorial has been, and will continue to be, a narrative, historical, fact-based exhibition.

1. Mieczysław Kościelniak, *The Sick Prisoner*
2. Mieczysław Kościelniak, *The Spilled Soup*
3. Włodzimierz Siwierski, *Head of a Prisoner II*
4. Czesław Łenczowski, *This Is a Man—An Episode from a Concentration Camp*
5. Halina Ołomucka, *The Final Kiss*

5

WYSTAWA SZTUKI W BYŁEJ KUCHNI OBOZOWEJ

1. Czesław Lenczowski,
Widma wracają

2. Halina Ołomucka,
Przed selekcją

faktografii nie zamyka się zrozumienie rozmiaru tragedii. W datach, liczbach i wydarzeniach nie mieści się to, czego młodzi ludzie właśnie najczęściej szukają w rozmowach z ocalałymi. Wszyscy potrzebujemy odnaleźć człowieczeństwo w całej tej nieludzkiej historii, ujrzeć człowieka w mordowanym, poczuć jego unikalność i kruchość. A jednocześnie wczuć się w jego doświadczenie i zrozumieć jego zwycięstwo. Nie to, które sprawiło, że przeżył, ale to, które pozwoliło mu żyć dalej.

Prawdą jest, że bez nich, byłych więźniów, nie odtworzymy emocji, odczuć, uczuć, stanów ducha... czyli tego wszystkiego, co było przeżywaną codziennością obozu, w stopniu pewnie większym niż regulaminy, pobudki i apele. Nie odtworzymy tego, o czym nawet byli więźniowie nie zawsze umieli opowiadać. Ale starać się trzeba. Dlatego na całym świecie nagrywane są filmy z relacjami więźniów, aby choć tyle zostało z ich słów, spojrzeń lub milczenia.

Jest jednak jeszcze jedno źródło, w którym bez słów możemy odnaleźć owe uczucia i emocje, które towarzyszyły osadzonemu w Auschwitz. Jest to sztuka więźniarska – rysunki, obrazy, akwarele, szkice. Tworzone podczas trwania obozu lub w formie niewysłowionych relacji powstałe już po wojnie. Gdy pierwszy raz oglądałem zbiory sztuki, poraziła mnie wyrazistość emocji, jaka bije z tych rysunków. Wracałem tam wiele razy, aby upewnić się co do mojego odbioru. Pokazywałem je wielu ludziom, patrząc, czy podobnie do mnie odczytują farby na płótnach.

Na tych bowiem dziełach artyści, byli więźniowie, wyrzucili z siebie to, co zapamiętali najbardziej i co ich męczyło jeszcze wiele lat po 1945 r.: uczucia beznadziei, rezygnacji, bezsilności, nostalgii, żalu, strachu, cierpienia, bólu, głodu i zimna. Cała ta wewnętrzna i niewystawialna historia Auschwitz jest wypisana bez słów na obrazach byłych więźniów.

W zbiorach Muzeum istnieje największa na świecie kolekcja takich dzieł sztuki. Składa się ona z kilku tysięcy obrazów i grafik. Wielokrotnie padały pytania, jak je pokazać publiczności. Można pod kątem ich autorów lub stylów – tak zapewne uczyniłoby każde Muzeum sztuki. Lecz Auschwitz nie jest Muzeum sztuki. Można je pogrupować wedle tematów, które ukazują – tak, jak zrobiłoby szanujące się Muzeum historyczne. Lecz Auschwitz nie jest także wyłącznie Muzeum historycznym. W tym Miejscu Pamięci będziemy mogli – dzięki tym nadzwyczajnym relacjom wizualnym – pokazać wnętrze człowieka, uczucia i emocje więźniów. Właśnie dlatego, że niedługo już żaden z nich nie będzie mógł o tym sam nam opowiedzieć.

Wystawa jest zaplanowana w budynku kuchni obozowej. Jej nowy scenariusz, ukazujący ponadczasowe emocje i wewnętrzne uczucia ofiar, powstał w latach 2007-2008. Scenariusz wystawy ma na celu wspomóc poszukiwanie funduszy na adaptację budynku kuchni. Projekt konserwacji i adaptacji jest kosztorysowany na ok. 4,5 miliona euro.

ART EXHIBITION IN FORMER CAMP KITCHEN BUILDING

Recognizing cause and effect is the basis of any understanding of how the Shoah came about. Yet it is not the be-all and end-all. Understanding the dimensions of the tragedy transcends the learning of facts. Dates, statistics, and events cannot encompass the things that young people most frequently seek in discussions with survivors. We all need to discover the individuality amidst that inhuman history, to perceive the murdered as people, to feel their uniqueness and vulnerability—and, at the same time, to intuit their experience and understand their success. Not the success that allowed them to survive, but the success that permitted them to go on living.

The truth is that without them, the ex-prisoners, we cannot re-create the emotions, reactions, feelings, and spiritual states—in other words, everything that, surely far more than regulations, reveille, and roll call, made up daily experience in the camp. We cannot re-create the things that even ex-prisoners sometimes had trouble expressing. Yet we must try. That is why prisoner accounts are filmed all over the world, so that something remains of their words, the look in their eyes, or their reticence.

However, there is one more source where, without words, we can find those feelings and emotions that accompanied the inmates of Auschwitz. This is prisoner art: drawings, paintings, watercolors, and sketches, created while the camp was operating or, as unvoiced accounts, right after the war. When I first saw the art collection, the expressiveness of the emotions emanating from these drawings stunned me. I went back frequently, to confirm my impression. I showed the works to many people, watch-

ing to see whether they read the canvases the way I did.

In these works, the artists—former prisoners—unburdened themselves of what they remembered best, and what tormented them for many years after 1945: the sense of hopelessness, resignation, powerlessness, nostalgia, regret, terror, suffering, pain, hunger and cold. Without words or language, the ex-prisoners inscribed that whole internalized, untold story of Auschwitz in their pictures.

The world's largest collection of such works of art exists in the Museum collection. It comprises several thousand pictures and graphics. There have often been questions over how to display them—perhaps by artist or style, as any art museum would do? Auschwitz, however, is no art museum. The works could be arranged by the subjects they depict, as any respectable historical museum would do. Yet Auschwitz is more than a historical museum. In this Memorial, we will be able—thanks to these exceptional visual accounts—to show people from the inside: the prisoners' feelings and emotions. All the more so because, before long, none of them will be able to tell us about it themselves.

The exhibition is planned for the camp kitchen building. The new scenario, portraying the timeless emotions and internal feelings of the victims, was developed in 2007 and 2008. The scenario is intended to help raise funds for the adaptation of the kitchen building. Cost estimates for the conservation and adaptation run to about €4.5 million.

1. Czesław Łenczowski,
The Specters Return

2. Halina Ołomucka,
Before the Selection

Rafał Pióro
kierownik
Działu Konserwacji
Head of
Preservation Department

1. Fragment
ortofotomapy byłego
obozu Birkenau

Od kilku lat Miejsce Pamięci jest pod profesjonalną opieką wykształconej kadry konserwatorów różnych specjalizacji pracującej w laboratoriach i pracowniach najwyższej jakości. Jest to szczególnie ważne w miejscu, w którym konserwuje się obiekty pochodzące z XX w., a zatem wytworzone często z materiałów współczesnych, względem których nie opracowano jeszcze programów konserwatorskich.

W 2008 r. priorytetem zespołu konserwatorów, związanym z długofalowym planowaniem prac konserwatorskich, była szczegółowa analiza stanu zachowania poszczególnych historycznych obiektów. Na tej podstawie ustalono główne priorytety oraz wstępne koszty wymagane do realizacji kompleksowego programu konserwacji. Wśród najważniejszych projektów należy wymienić przede wszystkim:

- Konserwację i zabezpieczenie ruin komór gazowych i krematoriów 2 i 3 dawnego Auschwitz II-Birkenau;
- Zachowanie i konserwację odcinka BI dawnego Auschwitz II-Birkenau;
- Konserwację baraków drewnianych;
- Konserwację 11 bloków, w których znajdzie się nowa wystawa główna (w tym pięciu rezerwatorych);
- Konserwację i adaptację kuchni obozowej w dawnym Auschwitz I pod wystawę stałą sztuki obozowej.

Środki potrzebne na długofalowe działania konserwatorskie to około 60 mln euro.

PRACE ZABEZPIEZAJĄCE RUINY KOMÓR GAZOWYCH W BIRKENAU

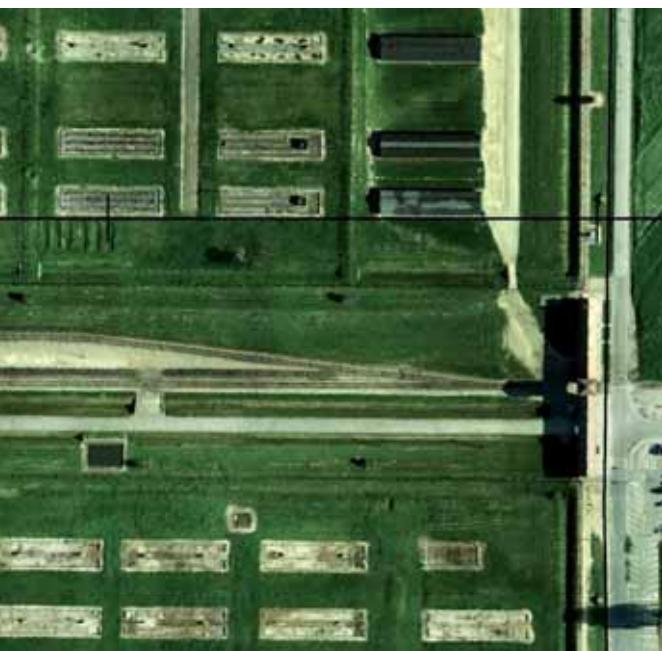
Ruiny komór gazowych nr 2 i 3 na terenie byłego obozu Auschwitz II-Birkenau są jednymi z najważniejszych materialnych dowodów zbrodni Holokaustu. Stan znajdujących się poniżej poziomu gruntu ruin z roku na rok się pogarsza. Wpływają na to m.in.: warunki atmosferyczne, wysoki poziom wód gruntowych, naturalna erozja materiału budowlanego, parcie gruntu na istniejące jeszcze fragmenty ścian komór gazowych, a także nie zawsze odpowiedzialne zachowanie się grup zwiedzających, które wbrew prośbom wchodzi na ruiny. W 2008 r. zabezpieczono ruiny komory gazowej nr 3.

Prowadzone prace w żaden sposób nie naruszają struktury ruin komór gazowych. W pewnym oddaleniu od nich została wykonana specjalistyczna, niewidoczna, zagłębiona w ziemi konstrukcja oporowa w postaci tzw. mikropali. Metoda, która powstrzyma napór gruntu i uchroni ruiny budowli przed całkowitym zawaleniem, została wybrana przez zespół ekspertów i zaakceptowana przez Międzynarodową Radę Oświęcimską oraz Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Zapoznali się z nią również eksperci UNESCO.

Prace finansowane przez Fundację Ronalda S. Lauder'a i Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau prowadzone są pod ścisłym nadzorem konserwatorów i archeologów. Ze względu na możliwość występowania w tym miejscu ludzkich prochów nadzór rabiniczny nad projektem sprawuje naczelny rabin Polski, Michael Schudrich.

PRESERVATION WORK

1

For several years, a highly-qualified staff of preservationists with various specializations have worked in state-of-the-art laboratories and studios to ensure professional care for the Memorial. This is especially important in a place where they must preserve 20th-century objects, often made from contemporary materials for which preservation protocols have not yet been developed.

The focus for the preservation team in 2008, in connection with long-term planning, was the detailed analysis of the condition of specific historical objects. This analysis served as the basis for determining priorities and defining preliminary cost estimates for a complex preservation program. The most important projects were, first of all:

- Conserving and protecting the ruins of gas chambers and crematoria 2 and 3 at the Auschwitz II-Birkenau site;
- Maintaining and conserving sector BI at the Auschwitz II-Birkenau site;
- Conserving the wooden barracks;
- Conserving the 11 blocks that will house the new main exhibition (with five blocks set aside in an unaltered condition);
- Conserving and adapting the kitchen at the Auschwitz I site for the camp art exhibition.

The funds required for long-term preservation work amount to some €60 million.

WORK TO PROTECT THE RUINS OF THE GAS CHAMBERS IN BIRKENAU

The ruins of gas chambers 2 and 3 at the Auschwitz II-Birkenau site are among the most important material evidence of the crimes of the Holocaust. The condition of the below-ground part of the ruins has been deteriorating from year to year as a result of atmospheric conditions, the high level of ground water, the natural erosion of the building material, the pressure of the ground on the extant remains of the gas chamber walls and, finally, the sometimes irresponsible behavior of visitor groups who, despite pleas not to do so, climb onto the ruins. The ruins of gas chamber 3 were secured in 2008.

The work in progress does not infringe in any way on the structure of the ruins. A special, unseen support structure known as micropiles is installed below ground level at a certain distance. This method for restraining the ground pressure and protecting the ruins from complete collapse was selected by a team of experts and approved by the International Auschwitz Council and the Małopolska Monuments Officer. UNESCO experts also familiarized themselves with it.

The Ronald S. Lauder Foundation and the Auschwitz-Birkenau State Museum are financing the work, which is carried out under the strict supervision of conservation specialists and archaeologists. Because of the possible presence of human remains in this place, the Chief Rabbi of Poland, Michael Schudrich, is exercising rabbinical supervision over the work.

Jolanta Banaś
kierownik
Sekcji Konserwatorskiej
Head of
Conservation Section

1. Part of
the orthophotomap
of the Birkenau site

1

1. Nieinwazyjny, wielkoformatowy skaner do dokumentów archiwalnych

2. Oczyszczanie malowidła z dawnej kantyny SS

LASEROWE SKANOWANIE OBSZARU BYŁEGO OBOZU AUSCHWITZ

Powstał cyfrowy zapis obszaru byłego Auschwitz I oraz Auschwitz II-Birkenau. Było to możliwe dzięki użyciu specjalnie wyposażonego śmigłowca, który przez dwa dni wykonywał z powietrza laserowe skany. Na podstawie wykonanych pomiarów wygenerowano tzw. ortofotomapę, czyli rzeczywistą mapę terenu w układzie geodezyjnym. Pozwoliło to uzyskać dane o stanie zachowania terenu wraz ze wszystkimi pozostałościami znajdującymi się w granicach Muzeum. Uzyskane dane cyfrowe zebrane w postaci tzw. chmury punktów (ok. 200 pkt/m²) będzie można przetwarzać i wykorzystywać do różnych celów konserwatorskich i edukacyjnych. Jedną z możliwości jest opracowanie cyfrowej, przestrzennej makiety terenów byłego obozu.

PRACE NA TERENIE BYŁEGO OBOZU AUSCHWITZ II-BIRKENAU

Dzięki pomocy Fondation pour la Mémoire de la Shoah (Fundacja Pamięci Shoah) z Francji możliwe było zintensyfikowanie prac porządkowych na terenie tzw. Meksyku (odcinek BIII).

W ramach współpracy z Fundacją Pamięci Ofiar Obozu Zagłady Auschwitz-Birkenau zabezpieczono kolej-

ne kominy pozostałe po barakach drewnianych na odcinku BIIId, BIIf, BIIIf oraz wykonano prace wokół kilku drewnianych baraków na odcinku BIIa w celu poprawy odprowadzenia wód opadowych z dachów baraków. Podobnie jak w latach ubiegłych na terenie dawnego obozu Auschwitz II-Birkenau naukowcy z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu przeprowadzili badania układu dróg oraz historycznego sposobu odwodnienia terenu obozu. Udało się określić m.in. sposób odprowadzenia wód opadowych z baraków drewnianych i murowanych. Odkryte zostały pozostałości drenaży, rynsztoki, skomplikowane systemy służące odprowadzeniu wody do rowów melioracyjnych. Analiza tych instalacji pomoże w skuteczniejszym odprowadzaniu wód deszczowych.

REMONT DACHU BUDYNKU POOBOZOWEGO

Dzięki środkom finansowym Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego przeprowadzono remont konserwatorski dachu historycznego budynku znajdującego się przy krematorium 1. Jego dach znajdował się w najgorszym stanie zachowania spośród dachów bloków zlokalizowanych na terenie byłego obozu Auschwitz I. Prace konserwatorskie wpłynęły na ogólną poprawę stanu technicznego budynku. Wykonano dodatkową, stalową konstrukcję wspierającą dach, a także zabezpieczono zachowane, oryginalne dachówki ceramiczne.

2

LASER IMAGING OF THE AUSCHWITZ SITE

A digital map of the Auschwitz I and Auschwitz II-Birkenau sites has been completed, thanks to the use of a specially equipped helicopter that spent two days carrying out aerial laser imaging. The measurements were used to generate an orthophotomap, or geo-referenced map of the ground contours, providing data about the condition of the terrain, including all artifacts located within the boundaries of the Museum. The digital information is obtained in the form of clusters of laser data points (approximately 200 points/sq. m.), which can be processed for various applications in preservation and education. One potential use is a digital, three-dimensional model of the Auschwitz site.

WORK AT THE AUSCHWITZ II-BIRKENAU SITE

Help from the Fondation pour la Mémoire de la Shoah from France made it possible to intensify the work aimed at improving the condition of the grounds of "Meksyk" (sector BIII).

In cooperation with the Auschwitz-Birkenau Death Camp Victims Memorial Foundation, protective

maintenance work was carried out on several more of the chimneys left standing at the locations of wooden barracks in sectors BIIId, BIIe, and BIIf, and work to improve rainwater runoff from the roofs was completed on several wooden barracks in sector BIIa.

As in past years, scientists from Mikołaj Kopernik University in Toruń investigated the road layout and historical methods for draining the site. They succeeded in defining the method for draining precipitation water from the wooden and brick barracks, discovering the remains of drains, gutters, and a complicated system used to direct water into the drainage ditches. The analysis of these installations will help improve the management of rainwater.

THE REPAIR OF THE ROOF OF A CAMP BUILDING

Financing from the Ministry of Culture and National Heritage underwrote the repair of the roof of the historical building that faces crematorium 1, and its roof was in the worst condition of any at the Auschwitz I site. Conservation work contributed to an overall improvement in the technical state of the building. An additional steel roof-support structure was installed, and the original ceramic tiles were secured.

1. The large-format non-invasive scanner for archival documents

2. Cleaning the wall paintings from the former SS canteen

1

2

1. Nowa instalacja odciągowa w pracowni konserwacji papieru

2. Prace końcowe nad uzupełnionymi dokumentami zespołu SS-Hygiene Institut

3-5. Przedmioty odnalezione podczas prac zabezpieczających ruiny komór gazowych

KONSERWACJA ARCHIWALIÓW I OBIEKTÓW POBOZOWYCH

Rok 2008 to dla pracowni konserwatorskich Muzeum przede wszystkim drugi rok realizacji projektu konserwacji dokumentów zespołu „SS-Hygiene Institut”. Trzyletni projekt, realizowany wspólnie z Krajem Związkowym Nadrenia Północna-Westfalia, zakłada konserwację całego zbioru, czyli ok. 39 tys. dokumentów. W 2008 r. konserwacji poddano w sumie 12 130 dokumentów. Na potrzeby prac zatrudniono czworo konserwatorów z Polski. W projekcie biorą także udział specjaliści z Niemiec.

Poza archiwaliami do pracowni konserwatorskich trafiły różne przedmioty, w tym: walizy, prycze więźniarskie, taśmy, teczki zapisów nutowych oraz obrazy: *Szkielety ludzkie* René Reno oraz *Oświęcimiak* Henryka Budaka, a także płótna Jana Barasia-Komskiego: *Gdy nie ma wyboru*, *Widok Krakowa od strony Wisły*, *Posiłek kobiet*, *Kara słupka na strychu bl. 11* oraz *Selekcja do gazu wśród muzułmanów*.

Rozpoczęła się także konserwacja malowidła pochodzącego z budynku dawnej kantyny SS, które przed dwoma laty trafiło do zbiorów Muzeum. Po kilkumiesięcznej dezynfekcji obiektów konserwatorzy rozpoczęli proces odświeżania malowidła spod przykrywających go warstw pobiąty.

NOWY SPRZĘT W PRACOWNI KONSERWATORSKIEJ

Dzięki pomocy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego pracownia została wyposażona m.in. w: specjalne pomieszczenie do precyzyjnego nawilżania

obiektów (szczególnie papierowych), kilka wyciągów punktowych do pracy przy niebezpiecznych środkach chemicznych oraz obiektyw i kamerę do mikroskopu badawczego. W ramach projektu finansowanego przez Kraj Związkowy Nadrenia Północna-Westfalia zakupiono także profesjonalne urządzenie do bezpiecznego skanowania archiwaliów.

STARANIA O EUROPEJSKIE DOTACJE

Jednym z najważniejszych projektów, w jakie zaangażowani byli pracownicy Działu Konserwacji, było przygotowanie i złożenie dwóch wniosków do Unii Europejskiej o dofinansowanie prac konserwatorskich i budowlanych planowanych na lata 2009-2012. Projekty te dotyczą kompleksowej konserwacji dwóch bloków dawnego obozu Auschwitz I oraz wybranych baraków drewnianych dawnego obozu Auschwitz II-Birkenau. Kwota, którą stara się pozyskać Muzeum, to w sumie prawie 5 mln euro, czyli 85 proc. całkowitej wartości obydwu projektów.

PRACE BADAWCZE

Jednym z zadań konserwatorów, poza typowymi pracami konserwatorskimi, są badania historycznych materiałów. W tym roku udało się odtworzyć technologię wykonywania ksyololitu – materiału używanego niegdyś do wytwarzania charakterystycznych czerwonych posadzek, występujących w większości budynków dawnego obozu Auschwitz I. Na podstawie zebranej literatury z początku XX w. specjaliści z Działu Konserwacji opracowali recepturę, która używana będzie podczas prac związanych z konserwacją tego typu posadzek.

PRESERVATION WORK

3

THE CONSERVATION OF ARCHIVAL MATERIAL AND ORIGINAL CAMP ITEMS

For the Museum preservation studio, 2008 was above all the second year of the effort to conserve the SS-Hygiene Institut document collection. This three-year project, in cooperation with the German *Land* of North Rhine-Westphalia, involves the conservation of the entire collection—some 39 thousand documents. In 2008, the preservationists worked on a total of 12,130 documents. Four conservation experts from Poland were hired for this job, and specialists from Germany also took part.

Aside from these archival records, various other items also passed through the conservation workshops, including suitcases, prisoner bunks, prayer garments, sheaves of musical scores, and several paintings: René Reno's *Human Skeletons*, Henryk Budak's *Auschwitz Inmate*, and Jan Baraś-Komski's *When There Is No Choice*, *View of Cracow from the Vistula*, *The Women's Meal*, *The Strappado in the Loft of Block 11*, and *Selection of Muzulmans for the Gas*.

Work also began on the conservation of the wall paintings from the building that housed the SS mess, acquired two years ago for the Museum collection. After several months of disinfection, conservationists began the process of exposing the paintings from behind the layers of whitewash covering it.

NEW EQUIPMENT IN THE CONSERVATION WORKSHOP

With the assistance of the Ministry of Culture and National Heritage, the workshop was equipped with a special room for precise humidifying (especially of paper items), several lifting jacks for working with hazardous chemicals, and lenses and a camera for microscopic research photography. As part of the project financed by North Rhine-Westphalia, the workshop purchased professional apparatus for the safe scanning of archival documents.

APPLICATIONS FOR EUROPEAN FUNDING

One of the most important projects undertaken by the Preservation Department staff was the preparation and submission of two grant applications to the European Union for financial support for preservation and construction work in the years 2009-2012. These projects include the complete conservation of two buildings at the Auschwitz I site and selected wooden barracks at the Auschwitz II-Birkenau site. The Museum has applied for a total of almost €5 million, representing 85% of the cost of the two projects.

RESEARCH WORK

Aside from typical conservation work, preservation specialists also investigate historical materials. This year, they managed to reproduce the technology for producing xylolite, the material used for the characteristic red flooring of most of the buildings at the Auschwitz I site. Consulting the literature from the early 20th century, Preservation Department experts developed a mixture that will be used in the conservation of floors of this type.

1. New vent hood installation in the paper conservation workshop

2. Finishing the work on the SS-Hygiene Institut documents

3-5. Items found during work to protect the ruins of the gas chambers

4

5

1

2

dr Igor Bartosik
kierownik
Działu Zbiorów
Head of
Collections Department

1. Jan Kowski
Apel nocą, piórko, tusz

2. Bicz używany
przez załogę SS

3. Izaak Celnikier,
Popioły, olej (fragment)

4. Preparat Be-1034
testowany przez
lekarzy SS na więźniach
w szpitalu obozowym

KOLEKCJA PRAC JANA BARASIA-KOMSKIEGO

To jeden z największych powojennych cykli przedstawiających sceny z życia więźniów, obejmujący 37 obrazów oraz 69 rysunków. Prace te ze względu na swój narracyjny i dokumentalny charakter mają duże znaczenie edukacyjne i stanowią cenne uzupełnienie pisemnych relacji oraz wspomnień.

Kolekcja prac Jana Barasia-Komskiego trafiła do naszych zbiorów z Amerykańskiego Instytutu Kultury Polskiej w Pinellas County na Florydzie.

OBRAZY IZAAKA CELNIKIERA

Dzięki pomocy finansowej Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego nabyliśmy dwa monumentalne dzieła jednego z najwybitniejszych artystów, którzy przeżyli Holokaust, byłego więźnia Auschwitz – Izaaka Celnikiera. *Popioły* i tryptyk *Birkenau* należą do najważniejszych prac w dorobku artysty. Autor przedstawia w nich rozpacz, bezradność, strach, ale i głębokie poczucie godności ludzkiej osób idących na śmierć.

NOWE OBIEKTY W ZBIORACH MUZEUM

Do zbiorów pozyskaliśmy 130 obiektów. Najciekawsze z nich to:

- medykamenty z okresu okupacji używane przez SS-Apotheke. Szczególną wartość przedstawia pre-

parat Be-1034 firmy Bayer testowany przez lekarzy SS na więźniach Auschwitz;

- pejcz składający się z drewnianego uchwytu z przymocowanymi do niego rzemieniami. Widnieje na nim słowo „Voss”. Było to nazwisko jednego z esesmanów z załogi obozu Auschwitz;
- przedmioty znalezione na odcinku B1b byłego obozu KL Auschwitz II-Birkenau, m.in.: monety, kłamra do paska, fragment zapinki, broszka, ręcznie wykonany nóż z kawałka blaszki oraz hełm niemiecki z okresu Trzeciej Rzeszy;
- 10 miniaturowych rysunków Haliny Brejnak, wykonanych w 1944 r. w więzieniu na Pawiaku oraz w obozach Auschwitz i Ravensbrück.

NOWY REGULAMIN WYPOŻYCZEŃ

W trosce o jeszcze większe bezpieczeństwo przedmiotów wypożyczanych z Działu Zbiorów przygotowaliśmy nowy regulamin, a także nowe wzory umów. Dokumenty dostępne są na naszej stronie internetowej.

MODERNIZACJA MAGAZYNÓW

Rozpoczęto przygotowania do modernizacji obecnych magazynów. Pierwszym magazynem, który wyposażono w nowe szafy, było pomieszczenie z rysunkami i grafiką. Modernizacji poddany będzie także magazyn, gdzie przechowywane są walizy poobozowe. Prace rozpoczęto od wykonania projektów nowych regałów, które umożliwią zastosowanie lepszej metody przechowywania waliz.

3

THE COLLECTION OF WORKS BY JAN BARAŚ-KOMSKI

This is one of the largest postwar cycles depicting scenes from the life of prisoners, comprising 37 paintings and 69 drawings. Because of their narrative and documentary nature, these works have great educational significance and represent a valuable supplement to written accounts and memoirs.

The collection of works by Jan Baraś-Komski arrived in our collections from the American Institute of Polish Culture in Pinellas County, Florida.

PAINTINGS BY IZAAK CELNIKIER

Financial support from the Ministry of Culture and National Heritage enabled us to acquire two monumental works by one of the most outstanding artists to have survived the *Holocaust*, the former Auschwitz prisoner Izaak Celnikier. *Ashes* and the *Birkenau Triptych* are two of his most important works. In them, the artist portrays despair, helplessness, and dread, but also a profound sense of the human dignity of the people going to their deaths.

NEW ITEMS IN THE MUSEUM COLLECTIONS

We acquired 130 items for the collections. The most interesting of them are:

- medications dispensed during the occupation period by the *SS-Apotheke* (pharmacy). Of particular

value is the preparation Be-1034, produced by Bayer and tested on Auschwitz prisoners by SS doctors;

- a whip consisting of a wooden handle with leather strands attached. The word "Voss" is visible on the handle. This was the surname of one of the SS men from the Auschwitz camp garrison;
- items found in sector B1b at the Auschwitz II-Birkenau site, including coins, a belt buckle, part of an ornamental pin, a brooch, a knife made by hand from a snippet of sheet metal, and a German helmet from the Third Reich period;
- a group of 10 miniature drawings by Halina Brejnak, made in 1944 in Pawiak prison in Warsaw and in the Auschwitz and Ravensbrück camps.

NEW LOAN REGULATIONS

Out of a concern for improving the security of items loaned out from the Collections Department, we have issued new regulations and new specimen contracts. These documents are available at our website.

THE MODERNIZATION OF STORAGE FACILITIES

Preparations have been completed for the modernization of the existing storage facilities. The first area to be equipped with new cabinets is used for storing drawings and prints. The areas used for storing original suitcases are also being updated. Work has begun on designing new shelves that will make it possible to use better methods for storing the suitcases.

1. Jan Komski, *Roll Call at night*, pen and ink
2. A whip used by the SS garrison
3. Izaak Celnikier, *Ashes*, oil, (fragment)
4. The Be-1034 preparation that SS doctors tested on prisoners in the camp hospital

4

1

Wojciech Płosa
kierownik Archiwum
Head of Archives

1. Karty katalogu
Biura Informacji
o Byłych Więźniach

2. Karolina Słisz, która
w czasie okupacji
pomagała więźniom

3. Niektóre listy
obozowe ozdobione
były rysunkami więźniów
artystów

O kilkaset dokumentów powiększyły się zbiory muzealnego Archiwum. To m.in.: 101 oryginalnych dokumentów obozowych, 38 wspomnień i relacji byłych więźniów, 147 ankiet dotyczących losów więźniów obozu oraz fotografie i filmy.

DOKUMENTY

Dzięki kontaktom nawiązanym z byłymi więźniami i ich rodzinami pozyskaliśmy kilkadziesiąt oryginalnych dokumentów, takich jak: listy obozowe, zawiadomienia o śmierci i fotografie cywilne. Do najcenniejszych oryginałów należą:

- brulion z wierszami pisany w tajemnicy w obozie Auschwitz przez więźniarkę Zofię Pomsz;
- 29 listów obozowych, 6 obozowych kart pocztowych i 15 kopert z listów obozowych wysłanych z KL Auschwitz przez więźnia Władysława Gułajewskiego;
- kolekcja listów obozowych oraz wysłanych nielegalnie grypsów autorstwa więźnia Auschwitz Janusza Pogonowskiego.

FOTOGRAFIE

Do zbiorów trafiło ponad 400 fotografii, m.in. zdjęcia z lat wojny wykonane przez Niemców na terenie Oświęcimia i w Buna-Werke.

ZBIORY AUDIOWIZUALNE

Kolekcja filmowa Muzeum powiększyła się o 72 tytuły. Większość tych materiałów to filmy dokumentalne.

ZMODERNIZOWANE MAGAZYNY

Remont pomieszczeń, mieszczących archiwalne dokumenty, był okazją do wymiany regałów służących do przechowywania akt. Nowe regały pozwalają na przechowywanie oryginalnych dokumentów w sposób zgodny z zaleceniami konserwatorskimi.

STARANIA O NOWE DOKUMENTY

Muzeum czyni starania, aby dokumenty dotyczące Auschwitz, w tym plany komór gazowych i krematoriów, znalezione pod koniec roku w Berlinie, zostały przekazane do zbiorów archiwalnych Miejsca Pamięci. Obecnie znajdują się one w berlińskim Bundesarchiv.

INFORMACJE O BYŁYCH WIĘŹNIACH

Biuro Informacji o Byłych Więźniach odpowiedziało na ponad 5 tys. zapytań z całego świata dotyczących więźniów Auschwitz.

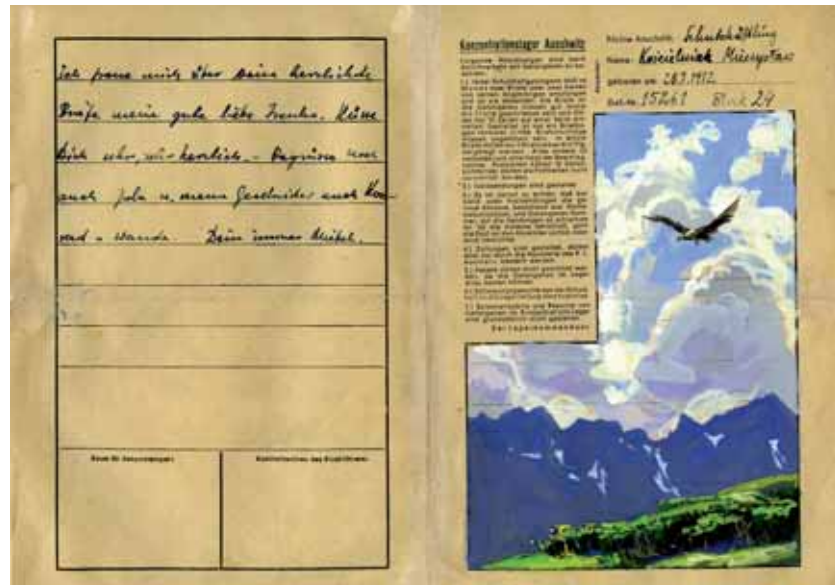
REPOZYTORIUM CYFROWE

W repozytorium, którego zadaniem jest digitalizacja zasobów archiwalnych Muzeum, wykonano ponad 30 tys. skanów i wpisano ok. 20 tys. rekordów osobowych. Cyfrowe zbiory obejmują obecnie ponad 700 tys. rekordów i ok. 200 tys. skanów, co stanowi ponad 30% całości zbiorów archiwalnych.

Repozytorium realizowało także liczne projekty, m.in. „Od dokumentu do ukazania obozowych losów człowieka”, a także „Aby powiedzieć to, czego nie można było napisać – korespondencja więźniów Auschwitz”. W ramach programu kilkunastu młodych ludzi z Austrii wykonało ok. 1,5 tys. transkrypcji oryginalnych listów obozowych.

2

3

Several hundred documents were added to the Archival holdings. They include photographs, films, 101 original camp documents, 38 memoirs and accounts by former prisoners, and 147 questionnaires on the fate of prisoners.

DOCUMENTS

Thanks to contacts with former prisoners and their relatives, we obtained several dozen original documents, such as camp letters, death notices, and civilian photographs. The most valuable original items include:

- a notebook of poems that prisoner Zofia Posmysz composed in secret in Auschwitz;
- 29 camp letters, 6 camp postcards, and 15 envelopes from camp letters mailed from Auschwitz by prisoner Władysław Gułajewski;
- a collection of camp letters and secret messages written by Auschwitz prisoner Janusz Pogonowski and smuggled out of the camp.

PHOTOGRAPHS

More than 400 photographs were added to the collection of illustrations, including photographs taken during the war by Germans in Oświęcim and at the Buna-Werke site.

THE AUDIO-VISUAL COLLECTIONS

72 titles were added to the Museum film collection. The majority are documentaries.

MODERNIZING THE STORAGE FACILITIES

The remodeling of the rooms containing archival documents provided an opportunity to replace the shelves

that hold the files. The new shelves make it possible to store original documents in the manner recommended by conservationists.

EFFORTS TO ACQUIRE NEW DOCUMENTS

The Museum is making efforts to have the Auschwitz documentation discovered in Berlin near the end of the year transferred to the archival collections at the Memorial. At present, they are in the Bundesarchiv in Berlin.

INFORMATION ABOUT FORMER PRISONERS

The Office for Information about Former Prisoners answered more than 5,000 enquiries from all over the world about Auschwitz prisoners.

THE DIGITAL REPOSITORY

The repository, which has the task of entering Museum archival resources in digital form, completed more than 30 thousand scans and entered data from some 20 thousand personal records. The digital collections now include more than 700 thousand records and about 200 thousand scans, representing more than 30% of the total archival holdings.

The numerous projects carried out by the repository also included *From Document to Revealing a Human Fate in the Camp* and, together with secondary-school students from Villach, Austria, *Saying What It Is Not Allowed to Write: Correspondence by Auschwitz Prisoners*. As part of the latter project, several dozen young people transcribed about 1,5 thousand original camp letters.

Krzysztof Antończyk
 kierownik
 Repozytorium Cyfrowego
 Head of
 Digital Repository

1. Files from the catalogue of the Office for Information about Former Prisoners
2. Karolina Slisz, who aided prisoners during the occupation
3. Some camp letters featured decorations by prisoner-artists

1

Teresa Zbrzeska
kierownik
Działu Wystawienniczego
Head of Exhibition
Department

1. „Uratowała mnie umiejętność rysowania” – czasowa wystawa prac byłego więźnia Jana Barasia-Komskiego

2. Ekspozycja w tzw. bloku francuskim na terenie Muzeum

WYSTAWY NARODOWE

Muzeum podpisało umowę z Ministerstwem Spraw Zagranicznych Grecji dotyczącą zorganizowania wystawy poświęconej ofiarom Auschwitz deportowanym w czasie II wojny światowej z terytorium Grecji.

Na temat nowych wystaw narodowych trwają również rozmowy z Ukrainą oraz państwami byłej Jugosławii: Serbią, Słowenią i Chorwacją.

Nowe scenariusze wystaw polskiej i żydowskiej zostaną opracowane po zakończeniu prac nad szczegółowym scenariuszem wystawy głównej Muzeum.

WYSTAWY CZASOWE NA TERENIE MUZEUM

„LUDZIE DOBREJ WOLI”

Wystawa prezentowana w budynku przyjęć odwiedzających ukazuje sylwetki mieszkańców Oświęcimia i okolic, Polaków, którzy w latach 1940-1945 z narażeniem życia nieśli pomoc więźniom obozu koncentracyjnego Auschwitz. Za pomaganie więźniom wiele osób w wyniku niemieckich represji zostało aresztowanych i zamordowanych.

„URATOWAŁA MNIE UMIEJĘTNOŚĆ RYSOWANIA”

14 czerwca z okazji uchwalonego przez parlament RP Dnia Pamięci o Ofiarach Hitlerowskich Obozów Kon-

centracyjnych otwarto wystawę prac byłego więźnia Jana Barasia-Komskiego. Autor został deportowany do obozu przez Niemców w pierwszym transporcie Polaków do Auschwitz.

Po wojnie malarz utrwalił codzienne życie więźniów, niewolniczą pracę, apele i egzekucje. Malował także sceny pokazujące masową zbrodnię. Na ekspozycji zaprezentowano 47 obrazów i rysunków.

WYSTAWY OBJAZDOWE

W 2008 r. w różnych miejscach w Polsce prezentowaliśmy trzy wystawy:

- „Pamięć Auschwitz” – na którą składają się fotografie dokumentalne wykonane przez Henryka Makarewicza i Stanisława Muchę w okresie od stycznia do marca 1945 r. na terenie wyzwolonego obozu;
- „Przychodzę więc i klękam na tej Golgocie współczesności...” – plakaty wybrane spośród prac nadesłanych na konkurs ogłoszony przez Muzeum w 55. rocznicę wyzwolenia obozu;
- „Pozostał po nich ślad” – wystawa przedstawia losy osób uwięzionych w bloku nr 11 (tzw. Bloku Śmierci) w obozie macierzystym, które pozostawiły w nim wiele rysunków i napisów. Ich treść jest często ostatnim pożegnaniem ze światem.

2

NATIONAL EXHIBITIONS

The Museum signed an agreement with the foreign ministry of Greece for an exhibition devoted to Auschwitz victims deported from Greek territory during World War II.

Discussions about new national exhibitions are also underway with Ukraine and three successor states of the Former Yugoslavia: Serbia, Slovenia, and Croatia.

New scenarios for the Polish and Jewish exhibitions will be developed after the completion of work on a detailed scenario for the main exhibition at the Museum.

TEMPORARY EXHIBITIONS AT THE MUSEUM

PEOPLE OF GOOD WILL

Presented in the visitor reception building, this exhibition features profiles of Polish residents of Oświęcim and the vicinity who risked their lives to aid Auschwitz prisoners from 1940-1945. Many people were arrested and murdered in German reprisals for helping prisoners.

IT WAS MY SKILL AT DRAWING THAT SAVED ME

The opening of an exhibition of works by former prisoner Jan Baraś-Komski marked the proclamation by

the Polish parliament of June 14 as the Memorial Day for Victims of the Nazi Concentration Camps. The Germans deported Baraś-Komski to Auschwitz in the first transport of Poles.

After the war, the artist created cycles depicting the everyday life of the prisoners, slave labor, roll call, and executions. He also painted scenes of mass atrocities. The exhibition featured 47 paintings and drawings.

TRAVELING EXHIBITIONS

Three exhibitions were shown in various places in Poland in 2008:

- ***The Memory of Auschwitz***—made up of documentary photographs taken by Henryk Makarewicz and Stanisław Mucha on the grounds of the liberated camp between January and March 1945;
- ***And So I Come Here and Kneel at this Golgotha of Our Times***—posters selected from entries in a Museum contest commemorating the 55th anniversary of liberation of the camp;
- ***A Vestige of Them Remains Behind***—an exhibition presenting the fate of people imprisoned in block 11 (the “Death Block”) in Auschwitz I, who inscribed there many drawings and messages. In many cases, this was their farewell to the world.

1. *It Was My Skill at Drawing that Saved Me*—a temporary exhibition of works by former prisoner Jan Baraś-Komski

2. Exhibition in the French block at the Museum

1

dr Piotr Setkiewicz
kierownik
Działu Naukowego
Head of Research
Department

1. Dr Piotr Setkiewicz podczas wykładu na konferencji naukowo-edukacyjnej we włoskim mieście Crema

2. Oryginalny niemiecki plan komory gazowej i krematorium 2 z Archiwum Muzeum. Jednym z tematów badań historyków Muzeum jest tzw. architektura zbrodni

DZIAŁ NAUKOWY

PRACE ZAKOŃCZONE

- *Banderowcy w KL Auschwitz*, Adam Cyra. W artykule przedstawiono sylwetki członków ścisłego kierownictwa OUN, osadzonych w obozie Auschwitz za usiłowania stworzenia narodowego ośrodka władzy na zajętych przez Wehrmacht terenach Ukrainy;
- *Początki Zagłady w KL Auschwitz-Birkenau*, Piotr Setkiewicz. Autor podjął próbę ustalenia chronologii wydarzeń prowadzących do rozpoczęcia w Auschwitz zagłady Żydów wiosną 1942 r., wykorzystując szereg nieznanych dotąd relacji i materiałów źródłowych;
- *Zaopatrzenie materiałowe krematoriów i komór gazowych KL Auschwitz: drewno, koks, cyklon*, Piotr Setkiewicz. Przedstawione w opracowaniu dane liczbowe określające wielkość dostaw gazu cyklonu B oraz opału dla obozowych krematoriów (wyższe niż dotąd przyjmowano) wskazują na skalę przedsięwzięcia, jakim było zorganizowanie i przeprowadzenie przez SS masowej zbrodni w Auschwitz-Birkenau. Odbывała się ona przy współpracy wielu niemieckich przedsiębiorstw: zarządów kopalń, lasów państwowych oraz producentów i dystrybutorów cyklonu B;
- *Jane Mathison Haining (1897-1944)*, Teresa Wontor-Cichy. Biogram szkockiej misjonarki i przełożonej Domu dla Dziewcząt w Budapeszcie. Za udzielanie pomocy swoim żydowskim podopiecznym i pod fałszywym zarzutem szpiegostwa na rzecz wywiadu brytyjskiego została aresztowana i osadzona w Auschwitz, gdzie zginęła w lipcu 1944 r.;
- *Obozy dla brytyjskich jeńców wojennych w Libiążu i Jaworznie*, Piotr Setkiewicz. Historia dwóch obozów jenieckich, w których przetrzymywano kolejno: żydowskich żołnierzy armii brytyjskiej, jeńców Brytyjczyków, a w końcu więźniów Auschwitz;

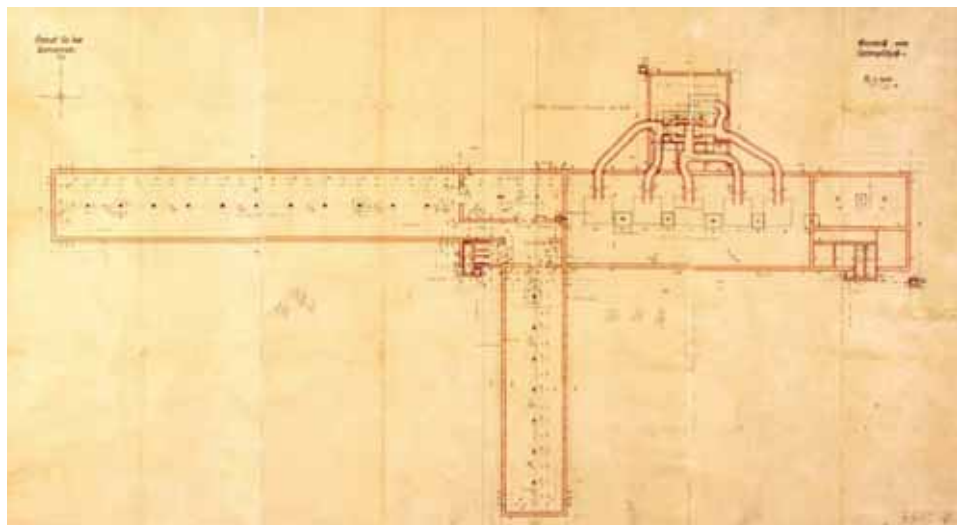
- *Słownik biograficzny więźniów KL Auschwitz* (tom I zawiera ponad 200 biogramów), Jerzy Dębski;
- *Księgi Pamięci. Transporty Polaków z Lubelszczyzny do KL Auschwitz*, praca zbiorowa.

PRACE KONTYNUOWANE I ROZPOCZĘTE

- *Rola KL Auschwitz w wyniszczaniu polskich warstw przywódczych na przykładzie działalności Staatspolizeiitstelle Zichenau / Schrötersburg*, Jerzy Dębski. Autor relacjonuje przebieg akcji represyjnych niemieckich władz policyjnych skierowanych przeciwko Polakom zamieszkałym w rejencji ciechanowskiej, wskazując przy tym na przyczyny aresztowań, często zupełnie błahe, wynikające z chęci zastraszenia i sterroryzowania polskiego społeczeństwa;
- *KL Auschwitz w polskiej prasie konspiracyjnej*, Jacek Lachendro. Analiza czasopism wydawanych przez różne organizacje polskiego ruchu oporu. Jej celem będzie z jednej strony określenie miejsca Auschwitz w świadomości społecznej Polaków w okresie okupacji, z drugiej zaś zbadanie, w jakiej mierze bazą dla tych informacji były meldunki wysyłane z Auschwitz, sporządzone przez obozowe podziemie;
- *Deportacja Żydów z Zagłębia Dąbrowskiego (Sosnowca, Będzina, Dąbrowy Górniczej, Czeladzi) do KL Auschwitz i ich zagłada*, Andrzej Strzelecki;
- *Słownik biograficzny więźniów KL Auschwitz* (tom II i III), Jerzy Dębski;
- *Romowie w KL Auschwitz*, Jerzy Dębski. Opracowanie monograficzne przedstawiające zarówno historię Romów kierowanych do Auschwitz wraz z więźniami innych narodowości, jak i dzieje odrębnego obozu cygańskiego w Birkenau;
- *Śmiertelność wśród więźniów KL Auschwitz*, Piotr Setkiewicz;
- *Blok 11 – funkcje i rola w historii KL Auschwitz*, Adam Cyra;
- *Dzieci wyzwolone w KL Auschwitz i dalszy ich los po wyzwoleniu*, Helena Kubica.

RESEARCH ON HISTORY OF AUSCHWITZ

2

THE RESEARCH DEPARTMENT

COMPLETED WORK

- *Bandera's Soldiers in Auschwitz*, by Adam Cyra. The article features profiles of members of the top-level OUN [Organization of Ukrainian Nationalists] leadership who were imprisoned in Auschwitz for attempting to set up a national state in Wehrmacht-occupied Ukraine;
- *The Beginnings of the Holocaust in Auschwitz-Birkenau*, by Piotr Setkiewicz. The author attempts to establish the chronology of the events leading up to the start of the killing of Jews in Auschwitz in the spring of 1942, making use of a range of previously unknown accounts and source material;
- *The Supply of Material to the Auschwitz Crematoria and Gas Chambers: Wood, Coke, and Zyklon*, by Piotr Setkiewicz. The figures presented here on the amount of Zyklon-B gas and combustibles supplied to the Auschwitz crematoria (higher than previously accepted estimates) indicate what a large undertaking the mass crime organized and carried out by the SS at Auschwitz was. It took place with the cooperation of numerous German companies—coal mine management, the state forestry service, and the distributors of Zyklon-B;
- *Jane Mathison Haining (1897-1944)*, by Teresa Wontor-Cichy. A biography of the Scottish missionary and matron of the Scottish Mission School for girls in Budapest. For aiding her Jewish pupils and, additionally, on false charges of espionage for British intelligence, she was arrested and imprisoned in Auschwitz, where she died in July 1944;
- *The Camps for British POWs in Libiąż and Jaworzno*, by Piotr Setkiewicz. The history of two POW camps used for the incarceration, in turn, of Jewish soldiers from the British Army, British POWs, and, finally, Auschwitz prisoners;
- *Biographical Dictionary of Auschwitz Prisoners* (vol. 1,

containing over 200 biographical sketches), by Jerzy Dębski;

- *Memorial Book: Transports of Poles from the Lublin Region to Auschwitz*, joint work.

WORK IN PROGRESS

- *The Role of Auschwitz in the Destruction of the Polish Leadership Stratum, on the Example of the Staatspolizeileistelle Zichenau/Schröttersburg*, by Jerzy Dębski. The author recounts the repressive measures carried out by the German police authorities against Poles living in the Ciechanów administrative district, indicating the reasons—often utterly trivial—for arrest, motivated by the desire to intimidate and terrorize the Polish public;
- *Auschwitz in the Polish Underground Press*, by Jacek Lachendro. An analysis of titles published by various Polish resistance organizations. The goal is, on the one hand, to define the place of Auschwitz in the Polish public awareness during the occupation and, on the other, to investigate the degree to which the press coverage was based on reports drawn up by the camp underground and smuggled to the outside world;
- *The Deportation of Jews from the Dąbrowski Basin (Sosnowiec, Będzin, Dąbrowa Górnicza, and Czeladź) to Auschwitz, and Their Destruction*, by Andrzej Strzelecki;
- *Biographical Dictionary of Auschwitz Prisoners* (vols. 2 and 3), by Jerzy Dębski;
- *Roma in Auschwitz*, by Jerzy Dębski. A study of the stories of the Roma sent to Auschwitz alongside prisoners of other ethnic backgrounds, and the history of the separate Gypsy camp in Birkenau;
- *Mortality among Auschwitz Prisoners*, by Piotr Setkiewicz;
- *Block 11: Its Function and Role in the History of Auschwitz*, by Adam Cyra;
- *The Children Liberated from Auschwitz and Their Fate after Liberation*, by Helena Kubica.

1. Dr. Piotr Setkiewicz lecturing at an educational conference in the Italian town of Crema

2. Original German blueprints for gas chamber and crematorium 2 from the Memorial's archives. The „architecture of crime” is one of the research subjects for Museum historians

Książki / Books

do nabycia w punktach handlowych na terenie muzeum
to buy in our shops inside the museum

1

Jadwiga Pinderska-Lech
kierownik
Działu Wydawniczego
Head of Publication
Department

1. Publikacje Wydawnictwa Muzeum są dostępne na terenie Miejsca Pamięci i w sklepie internetowym

2. Najnowsze publikacje Muzeum

NOWOŚCI WYDAWNICZE

Spośród publikacji wydanych przez nas w 2008 r. na szczególną uwagę zasługują:

- **Architektura zbrodni. System zabezpieczenia i izolacji obozu Auschwitz** (w językach: polskim, angielskim i niemieckim)
Praca zbiorowa podsumowująca wieloletnie wysiłki konserwatorów, mające na celu zabezpieczenie obozowego ogrodzenia. Całości dopełniają archiwalne zdjęcia oraz prace artystyczne byłych więźniów;
- **Maurice Cling, Wy, co wchodziecie tu... Dziecko w Auschwitz**
Poruszający zapis przeżyć żydowskiego chłopca z Francji wyrwanego z idyllicznego świata dzieciństwa i deportowanego do Auschwitz;
- **Zeszyty Oświęcimskie nr 24**
Nowy numer wydawanego od półwiecza pisma historycznego zawiera m.in.: artykuł o obozie kobiecym w Auschwitz I, spojrzenie na Auschwitz 40 lat po pierwszym frankfurckim procesie obozowej załogi SS oraz artykuł o chłopiących szkółkach murarskich w Auschwitz;
- **Bezpłatny przewodnik dla niewidomych**
Oświęcimskie Muzeum jest pierwszym Miejscem Pamięci w Polsce, które wydało informator pisany alfabetem Braille'a. Projekt sfinansowała Fundacja Pamięci Ofiar Obozu Zagłady Auschwitz-Birkenau;

• Piotr Setkiewicz, *The Histories of Auschwitz IG Farben Werk Camps 1941-1945*

Historia wybudowanej przez więźniów Auschwitz fabryki niemieckiego koncernu IG Farben i powiązanego z nią obozu Auschwitz III-Monowitz.

PRZEKŁADY WSPOMIENIŃ WIĘŹNIÓW AUSCHWITZ

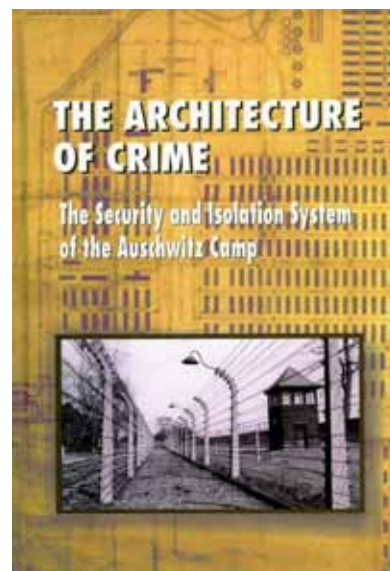
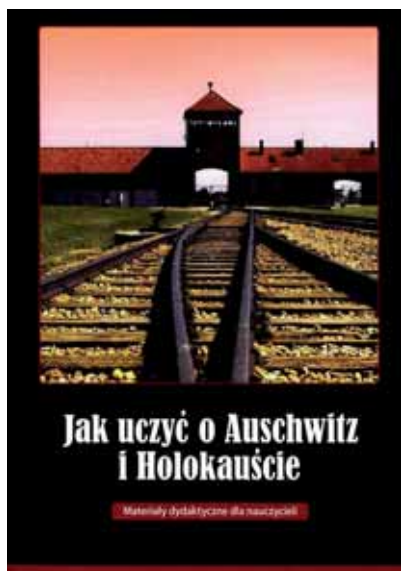
W tym roku zaproponowaliśmy odwiedzającym z Niemiec, Francji, Holandii i Włoch przekłady wspomnień autorstwa byłych więźniów:

- August Kowalczyk, *Stacheldraht-Refrain. Eine wahre Trilogie*;
- Kazimierz Piechowski, *Ich war eine Nummer*;
- Bogdan Bartnikowski, *Eine Kindheit hinterm Stacheldraht* (we współpracy z Fundacją Polsko-Niemieckie Pojednanie);
- Halina Birenbaum, *L'espoir est le dernier à mourir*;
- Tadeusz Sobolewicz, *Het nederlandse horloge*;
- Kazimierz Albin, *Mandato di cattura*.

PUBLIKACJE EDUKACYJNE

Jak uczyć o Auschwitz i Holokauście

Na publikację składają się scenariusze lekcji historii, języka polskiego, wiedzy o społeczeństwie, etyki i religii, w których nauczyciele praktycy przedstawiają materiały edukacyjne wykorzystujące źródła historyczne i teksty literackie. Książka opracowana przez MCEAH pokazuje, w jaki sposób angażować uczniów do aktywności i samodzielnego odkrywania przeszłości oraz jak uczyć ich słuchania i rozumienia opowieści żyjących jeszcze świadków historii.

2

NEW TITLES

Among our 2008 publications, the following are particularly noteworthy:

- ***The Architecture of Crime. The Security and Isolation System of the Auschwitz Camp*** (in Polish, English, and German)
This book recounts many years of work by preservationists to preserve the camp fencing. It is supplemented by illustrations including archival photographs and art works by former prisoners;
- **Maurice Cling, *Wy, co wchodzić tu... Dziecko w Auschwitz*** [You, who enter here—a child in Auschwitz]
A moving account of the experiences of a Jewish boy from France who was torn away from the idyllic world of childhood deported to Auschwitz;
- ***Zeszyty Oświęcimskie 24***
The newest issue in this historical periodical with a 50-year tradition features an article about the women's division in Auschwitz I; a glance back at Auschwitz 40 years after the first Frankfurt trial of the camp SS garrison; and an article about the bricklayers' school for boys in Auschwitz;
- **Guidebook for the blind and partially sighted**
The Auschwitz Museum is the first Memorial in Poland to publish such guidebooks. They are available free of charge; both of them are financed by the Auschwitz-Birkenau Death Camp Victims Memorial Foundation;
- **Piotr Setkiewicz, *The Histories of Auschwitz IG Farben Werk Camps 1941-1945***

The history of the factory belonging to the German IG Farben company, built by Auschwitz prisoners, and the associated Auschwitz III-Monowitz camp.

SELECTED MEMOIRS BY AUSCHWITZ PRISONERS

This year, we offered the following translations of memoirs by ex-prisoner authors to visitors from Germany, France, The Netherlands, and Italy:

- August Kowalczyk, *Stacheldraht-Refrain. Eine wahre Trilogie*;
- Kazimierz Piechowski, *Ich war eine Nummer*;
- Bogdan Bartnikowski, *Eine Kindheit hinterm Stacheldraht* (in collaboration with the Polish-German Foundation);
- Halina Birenbaum, *L'espoir est le dernier à mourir*;
- Tadeusz Sobolewicz, *Het nederlandse horloge*;
- Kazimierz Albin, *Mandato di cattura*.

EDUCATIONAL PUBLICATIONS

***Jak uczyć o Auschwitz i Holokaście?* [How to teach about Auschwitz and the Holocaust]**

This book includes lesson plans for classes in history, Polish, social science, ethics, and religion, in which experienced teachers present educational material based on a variety of historical sources and literary texts. Prepared by the International Center for Education about Auschwitz and the Holocaust, the book shows how to get students involved in the independent exploration of the past, and how to teach them to listen to and understand the stories told by the eyewitnesses who are still alive.

dr Jadwiga
 Badowska-Buczak
 kierownik Biblioteki
 Head of Library

1. Museum publications are available at the Memorial or through the internet bookshop

2. The newest Museum publications

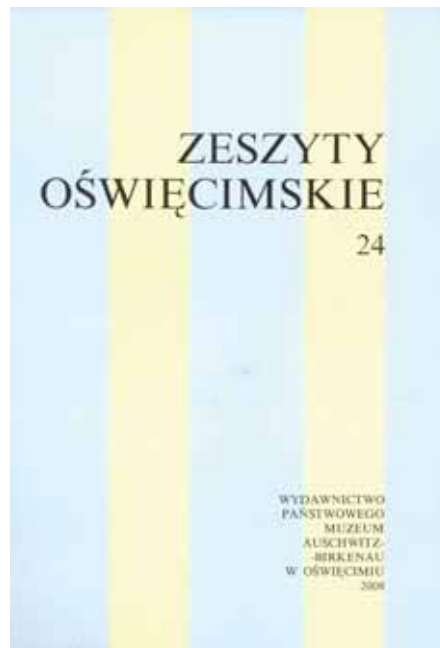

1

2

3

1. Miesięcznik „OŚ – Oświęcim – Ludzie – Historia – Kultura”

2. Nowa szata graficzna pisma „pro memoria”

3. Najnowszy numer wydawanego od półwiecza w j. polskim i niemieckim pisma historycznego „Zeszyty Oświęcimskie”

4. Księgarnia internetowa dostępna jest pod adresem www.auschwitz.org.pl

Pamięć – Świadomość – Odpowiedzialność

Dwujęzyczna, polsko-angielska publikacja jest zapisem międzynarodowej konferencji „Pamięć – Świadomość – Odpowiedzialność” zorganizowanej przez Muzeum w ramach obchodów 60. rocznicy jego utworzenia. Zamieszczone są w niej głosy uczestników konferencji, a wśród nich: Elie Wiesela, Yehudy Bauera, Noaha Fluga, Haliny Birenbaum, Michaela Berenbauma, Waclawa Długoborskiego, Romaniego Rose, Zygmunta Baumana, Sary Bloomfield, Johna Pawlikowskiego, Izraela Gutmana, Barbary Distel i Władysława Bartoszewskiego.

Miesięcznik „OŚ – Oświęcim – Ludzie – Historia – Kultura”

W maju ukazał się pierwszy numer miesięcznika „OŚ”, prezentującego działania podejmowane dla ochrony Miejsca Pamięci Auschwitz. Projekt realizowany jest przy współpracy z Międzynarodowym Domem Spotkań Młodzieży, Centrum Żydowskim, Fundacją Centrum Dialogu i Modlitwy. Każda z tych instytucji patrzy na Miejsce Pamięci Auschwitz nieco inaczej, ale perspektywy te wzajemnie się uzupełniają.

Rozpoczęły się prace nad angielskojęzyczną wersją miesięcznika. Fundusze mają pochodzić z Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

„pro memoria”

Ukazał się pierwszy numer „pro memoria”. Pismo wydawane przez Muzeum kontynuuje serię 27 numerów biuletynów wydanych wcześniej przez Fundację Pamięci Ofiar Obozu Zagłady Auschwitz-Birkenau. Publikacja ma zmienioną szatę graficzną, a zamieszczone w niej

artykuły zostały ujęte w działach: historia, muzeum, świadectwa, pamięć, sztuka, sylwetki, omówienia.

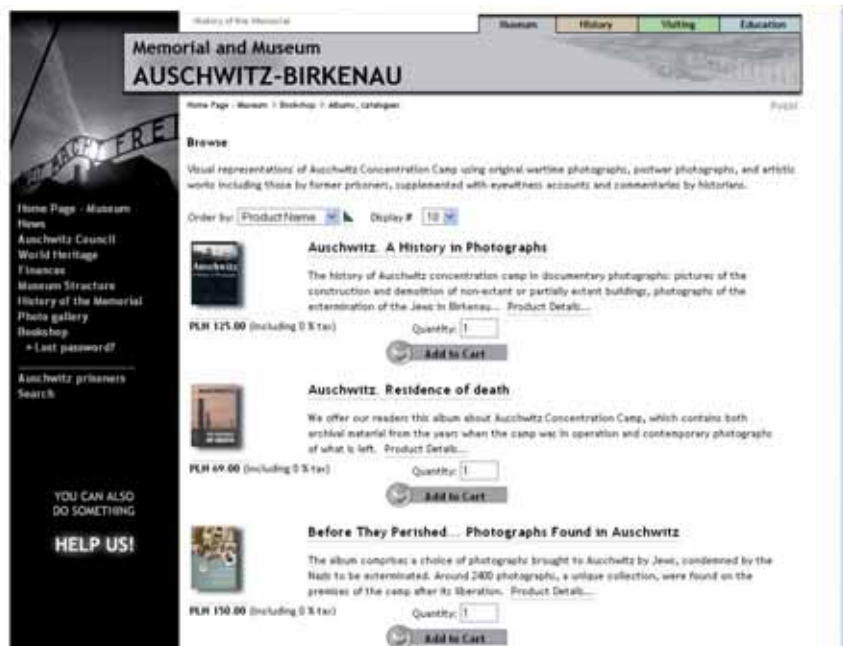
W pierwszym numerze można przeczytać m.in.: o tezach literatury przedstawiającej Zagładę Żydów z terenu Związku Radzieckiego jako część mordu popełnionego przez Niemców na cywilach różnych narodowości; o czynnikach wpływających na zinstytucjonalizowanie pamięci; o budowie pomnika na terenie byłego ośrodka zagłady w Bełżcu, o realizacjach artystycznych Gustava Metzgera i Zofii Lipeckiej oraz o życiu i twórczości Izaaka Celnikiera. Rozmowie towarzyszy barwna wkładka z pracami malarskimi artysty: *Popioły* oraz *Birkenau*.

KSIĘGARNIA INTERNETOWA

Działająca od dwóch lat księgarnia internetowa jest coraz liczniej odwiedzana. Po Polakach, stanowiących ponad połowę klientów, z naszej oferty wydawniczej korzystają najczęściej: Anglicy, Amerykanie, Niemcy, Holendrzy, Francuzi, Włosi i Hiszpanie. Jednak wśród 25 krajów, do których wysłaliśmy nasze książki, są również takie państwa jak: Australia, Japonia, Hongkong i Brazylia.

ZBIORY BIBLIOTECZNE

Wielojęzyczne zbiory biblioteczne liczą ponad 30 tys. pozycji. Oprócz książek, czasopism i map biblioteka dysponuje bogatym zbiorem wycinków prasowych. Rozpoczęto też gromadzenie dokumentów na nośnikach elektronicznych. Odrębnym działem jest zbiór książek i czasopism niemieckich wydanych w Trzeciej Rzeszy. Informacje o nowościach bibliotecznych publikowane są co kwartał na stronie internetowej Muzeum.

4

Remembrance, Awareness, and Responsibility

A bilingual Polish-English record of the international conference under the same title that was held at the Museum on the 60th anniversary of its opening. There are also contributions by such conference participants as Elie Wiesel, Yehuda Bauer, Noah Flug, Halina Birkenbaum, Michael Berenbaum, Wacław Długoborski, Romani Rose, Zygmunt Bauman, Sara Bloomfield, John Pawlikowski, Israel Gutman, Barbary Distel, and Władysław Bartoszewski.

Oś – Oświęcim – Ludzie – Historia – Kultura
[Axis Oświęcim, People, History, and Culture],
 a monthly magazine

The first issue was published in May. It is intended to present the activities undertaken to protect the Memorial. This is a joint project with the International Youth Meeting House, the Jewish Center, and the Center for Dialogue and Prayer. Each of the institutions sees the Auschwitz Memorial in a different way, but these perspectives are mutually complementary.

This free publication is available in print and online. Work is in progress on an English-language version. Funding comes from the Polish Ministry of Foreign Affairs.

pro memoria

The first issue of *pro memoria*, published by the Museum, continues the series of 27 issues of the bulletin published by the Auschwitz-Birkenau Death Camp Victims Memorial Foundation. The magazine has

a new layout, and the articles are divided into the categories of history, the museum, testimony, memory, art, profiles, and discussion.

The inaugural issue features articles about the scholarly literature that presents the killing of Jews in the Soviet Union as part of the German murder of civilians of various ethnic backgrounds; the factors influencing the institutionalized version of memory; the building of a monument at the site of the Belzec death center; and the artistic productions by Gustav Metzger and Zofia Lipicka. An insert with color reproductions of Izaak Celnikier's monumental paintings *Ashes* and *Birkenau* accompanies an interview with the artist.

THE INTERNET BOOKSTORE

In operation for two years now, the Internet bookstore attracts increasing numbers of visitors. Poles, the largest group, make up more than half of our customers, followed by purchasers from the UK, the USA, Germany, The Netherlands, France, Italy, and Spain. However, the 25 countries to which we have shipped books also include Australia, Japan, Hong Kong, and Brazil.

THE LIBRARY COLLECTION

The multilingual library holdings amount to more than 30 thousand volumes. Aside from books, magazines, and maps, the library also features a wealth of press clippings. Documents in digital form are also being collected. A separate department contains original German books and magazines published in the Third Reich. Information about new additions to the library appears quarterly on the Museum website.

1. *Oś – Oświęcim – Ludzie – Historia – Kultura* magazine

2. A new look for *pro memoria*

3. *The newest issue of Zeszyty Oświęcimskie – historical periodical with a 50-year tradition, published in Polish and German*

4. The Internet bookstore is available at www.auschwitz.org.pl

1

2

Prawie 7 tys. osób wzięło udział w projektach edukacyjnych Międzynarodowego Centrum Edukacji o Auschwitz i Holokauście (MCEAH).

MCEAH organizuje m.in.: pobyty studyjne, seminaria, konferencje tematyczne oraz studia podyplomowe. W 2008 r. zdecydowanie wzrosła liczba osób uczestniczących w jednodniowych i dwudniowych pobytach studyjnych. Wzięło w nich udział ponad 5 tys. osób. Program pobytów studyjnych obejmuje, oprócz zwiedzania terenów byłego obozu, także wykłady, prezentacje multimedialne i warsztaty. Adresowane są one przede wszystkim do młodzieży gimnazjalnej i licealnej, studentów, ale także do nauczycieli i innych grup zawodowych.

DYLEMATY I WYZWANIA

W październiku 2008 r. odbyła się ogólnopolska konferencja naukowo-dydaktyczna „Auschwitz i Holokaust – dylematy i wyzwania polskiej edukacji” zorganizowana wspólnie z Centrum Badań Holokaustu Uniwersytetu Jagiellońskiego. Jej głównym celem było podsumowanie polskiego dorobku naukowego i dydaktycznego w tej dziedzinie od 1999 r., kiedy to tematyka Holokaustu została wprowadzona do programów szkolnych jako temat obowiązkowy. W konferencji uczestniczyli nauczyciele zajmujący się nauczaniem o Holokauście. Spotkanie było okazją do wymiany doświadczeń i porównania różnych wizji nauczania. Wśród tematów konferencji znalazły się m.in.: znaczenie edukacji o Auschwitz i Holokauście w XXI w., rola muzeów i miejsc pamięci w edukacji pozaszkolnej, Auschwitz i Holokaust w świadomości młodzieży.

ZBIOROWA PAMIĘĆ

We współpracy z Instytutem Yad Vashem w Jerozolimie MCEAH zorganizowało dla edukatorów z Izraela seminarium „Auschwitz w zbiorowej pamięci w Polsce i na świecie – pamięć o Auschwitz i jej znaczenie dla Żydów i Polaków”. Oprócz zwiedzania byłego obozu i wykładów w programie seminarium znalazły się także wyjazdy, m.in. na teren podoboju Jawischowitz i do byłego ośrodka dla esesmanów w Międzybrodziu. Uczestnicy zwiedzili także tereny byłego obozu w Płaszowie, Wawel i krakowski Kazimierz, a także pałac i synagogę w Łąncucie, były ośrodek zagłady w Bełżcu oraz cmentarz żydowski i Muzeum Powstania Warszawskiego w Warszawie.

Z kolei Instytut Yad Vashem zorganizował dla edukatorów z Polski dwa seminaria „Judaizm – dzieje i kultura Żydów polskich – Holokaust”. W programie uwzględniono wykłady historyczne, warsztaty edukacyjne, podróże studyjne, a także spotkanie z młodzieżą izraelską. Uczestnicy mieli również możliwość zaprezentowania swoich autorskich projektów edukacyjnych.

NIGDY WIĘCEJ?

Jednym z najważniejszych tegorocznych działań podjętych przez MCEAH wraz z nowojorskim Instytutem Auschwitz dla Pokoju i Pojednania (AIPR) było rozpoczęcie cyklu seminariów dla pracowników administracji publicznej z całego świata. Ich celem ma być wykształcenie polityków-ekspertów, którzy wspieraliby edukację o Holokauście, a także zajmowali się przeciwdziałaniem ludobójstwom oraz konfliktem zbrojnym na świecie.

Krystyna Oleksy
wicedyrektor Muzeum,
Dyrektor MCEAH
Museum Deputy Director,
Director of ICEAH

1. Ogólnopolska konferencja naukowo-dydaktyczna „Auschwitz i Holokaust – dylematy i wyzwania polskiej edukacji”

2. Młodzi uczestnicy projektu edukacyjnego „Auschwitz moja ziemia – historia i pamięć po sześćdziesięciu latach”

3. Seminarium dla edukatorów Instytutu Yad Vashem w Jerozolimie

INTERNATIONAL CENTER FOR EDUCATION ABOUT AUSCHWITZ AND HOLOCAUST

3

Almost 7 thousand people took part in projects put on by the International Center for Education about Auschwitz and the Holocaust (ICEAH).

The ICEAH organizes study residencies, seminars, thematic conferences, and postgraduate courses. In 2008, there was a marked rise in the number of people participating in one- and two-day study residencies. More than 5 thousand people took part. Aside from touring the site, the program of the study residencies also includes lectures, multimedia presentations, and workshops. They are addressed above all to intermediate- and secondary-school students and university students, but also to teachers and other professional groups.

DILEMMAS AND CHALLENGES

In October 2008, there was a nationwide research and teaching conference on *Auschwitz and the Holocaust: Dilemmas and Challenges for Polish Education*, organized in cooperation with the Center for Holocaust Research at the Jagiellonian University of Cracow. Its main purpose was to sum up Polish research and didactic accomplishments in the field since 1999, when the Holocaust was introduced into the school curriculum as a required subject. The teachers who hold classes about the Holocaust attended. The meeting was an occasion to share experiences and compare various visions, both theoretical and practical, of teaching. Themes at the conference included the significance of education about Auschwitz and the Holocaust in the 21st century, Auschwitz and the Holocaust in the consciousness of young people, and the role of museums and memorials in extracurricular education.

COLLECTIVE MEMORY

In cooperation with the Yad Vashem Institute in Jerusalem, the ICEAH organized a seminar for educators from Israel on *Auschwitz in the Collective Memory in Poland and around the World—The Memory of Auschwitz and Its Significance for Jews and Poles*. Aside from tours of the site and lectures, the program also included field trips to such places as the site of the Jawischowitz sub-camp and the Solahütte rest and recreation center for SS personnel in Międzybrodzie. The participants also visited the site of the Płaszów camp, Wawel Castle, the Kazimierz district in Cracow, the palace and synagogue in Łańcut, the site of the Belzec death center, and the Jewish cemetery and the Warsaw Rising Museum in Warsaw.

In turn, the Yad Vashem Institute played host to two seminars on *Judaism, the History and Culture of the Polish Jews, and the Holocaust*. The program included historical lectures, educational workshops, study trips, and meetings with young people from Israel. Participants also had a chance to present their own educational projects.

NEVER AGAIN?

One of the year's most important activities for the ICEAH, carried out in conjunction with The Auschwitz Institute for Peace and Reconciliation (AIPR), was the inauguration of a cycle of seminars for public servants from around the world. Theirs goal is to form an international group of politician-experts to support Holocaust education and to play an active role in preventing genocide and armed conflict around the world.

Alicja Biatecka
kierownik Sekcji
Programowej MCEAH
Head of ICEAH
Program Section

1. Nationwide research-didactic conference on *Auschwitz and the Holocaust: Dilemmas and Challenges for Polish Education*

2. Young participants in the educational project titled *Auschwitz My Land: History and Memory 60 Years Later*

3. Seminar for educators from the Yad Vashem Institute in Jerusalem

1

2

1. Komiks *Poszukiwanie*, mający przybliżyć historię Holokaustu

2. Były więzień Auschwitz, prof. Wacław Długoborski, podczas wykładu na seminarium MCEAH

3. Seminarium dla edukatorów Instytutu Yad Vashem w Jerozolimie

W pierwszym seminarium „Nigdy więcej?” uczestniczyli pracownicy ministerstw spraw zagranicznych: Argentyny, Austrii, Bośni, Burundi, Chin, Finlandii, Kambodży, Łotwy, Niemiec i Stanów Zjednoczonych. Podjęto próbę analizy światowych strategii, których celem jest zapobieganie ludobójstwu. Oprócz wizyty na terenie byłego obozu Auschwitz, uczestnicy seminarium wysłuchali wykładów światowej sławy naukowców zajmujących się problematyką ludobójstwa.

W kolejnym seminarium, „Upamiętnienie Holokaustu. Dziedzictwo Auschwitz i jego znaczenie dla świata”, uczestniczyli przedstawiciele ministerstw kultury: Albanii, Argentyny, Austrii, Azerbejdżanu, Belgii, Cypru, Chorwacji, Macedonii, Polski, Rumunii, Serbii, Stanów Zjednoczonych i Węgier. Dyskutowano o znaczeniu badań nad Holokaustem oraz formach jego upamiętnienia. Cennym doświadczeniem dla uczestników seminarium była możliwość zapoznania się z działaniami edukacyjnymi podejmowanymi przez rządy poszczególnych krajów.

PAMIĘĆ DLA PRZYSZŁOŚCI

Rozwijając współpracę z Radą Europy, MCEAH zorganizowało trzecią edycję europejskiego warsztatu dla nauczycieli „Auschwitz – pamięć dla przyszłości. Nauczanie o Holokaucie w autentycznym Miejscu Pamięci”. Dotychczasowa współpraca Muzeum, Rady Europy, Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie została wysoko oceniona zarówno przez uczestników seminarium, jak i przez naszych partnerów.

W tegorocznym seminarium uczestniczyli nauczyciele z różnych krajów europejskich. Program obejmował m.in. serię wykładów i warsztatów poświęconych historycznej perspektywie edukacji o Holokaucie w Polsce oraz misji edukacyjnej Miejsca Pamięci. Odbyły się także zajęcia poświęcone zasadom nazistowskiej polityki eksterminacyjnej, jak również warsztaty omawiające problematykę przygotowania młodzieży do wizyty w miejscu pamięci.

POSZUKIWANIE

W tym roku rozpoczęto współpracę z Domem Anny Frank w Amsterdamie. Jej głównym celem jest objęcie edukacją specjalistyczną polskich i holenderskich nauczycieli, którzy w ramach seminariów w Polsce i Holandii wypracują wspólne metody nauczania i przekazywania uczniom wiedzy o Holokaucie. Ustalono dalsze działania związane z realizacją w Polsce, Niemczech i na Węgrzech pilotażowego projektu, mającego na celu wykorzystanie w szkołach holenderskiego komiksu pt. *Poszukiwanie*.

O HISTORII ŻYDÓW I ANTYSEMITYZMIE

Centrum nawiązało współpracę ze Stowarzyszeniem Centrum Polsko-Niemieckie w Krakowie, Instytutem Goethego oraz Biurem Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie. Jej rezultatem była ogólnopolska konferencja dla nauczycieli „Nauczanie o historii Żydów i antysemityzmie”, mająca na celu promocję materiałów edukacyjnych na temat dyskryminacji, rasizmu i antysemityzmu oraz prezentację praktycznych metod pracy z młodzieżą.

INTERNATIONAL CENTER FOR EDUCATION ABOUT AUSCHWITZ AND HOLOCAUST

3

In the first seminar *Never Again?* the participants were foreign affairs ministry personnel from Argentina, Austria, Bosnia, Burundi, Cambodia, China, Finland, Germany, Latvia, and the United States. They tried to analyze global strategies for preventing genocide. Aside from visiting the Auschwitz site, they heard lectures by world-famous scholars in the field of genocide.

Next came a seminar on *Commemorating the Holocaust—The Legacy of Auschwitz and Its Significance for the World*. This time the participants were culture ministry personnel from Albania, Argentina, Austria, Azerbaijan, Belgium, Croatia, Cyprus, Hungary, Macedonia, Poland, Romania, Serbia, and the USA. They discussed the significance of Holocaust research and the forms of commemoration. The opportunity to familiarize themselves with the steps taken by the governments of different countries, and with educational work at memorials around the world, was a valuable experience for the participants in the seminar.

REMEMBRANCE FOR THE FUTURE

Expanding its cooperation with the Council of Europe, the ICEAH organized its third European workshop for teachers on the subject of *Auschwitz—Remembrance for the Future: Teaching about the Holocaust at an Authentic Memorial Site*. The cooperation to date among the Museum, the Council of Europe, the Ministry of National Education, and the KEN Pedagogical University in Cracow has been positively assessed both by participants in the seminar and by our partners.

The participants in this year's seminar were teachers from various European countries. The program

included a series of lectures and workshops devoted to the historical perspective on education about the Holocaust in Poland and the educational mission of the Memorial. There were also activities devoted to the political and racist principles of the Nazi policy of extermination, and workshops to discuss the preparation of young people for visits to memorial sites.

THE SEARCH

Cooperation began this year with the Anne Frank House in Amsterdam. The main goal is to extend specialist education to Polish and Dutch teachers who can meet at seminars in Poland and the Netherlands to work out shared methods of teaching and informing students about the Holocaust. The discussions also marked out further activities connected with the realization in Poland, Germany, and Hungary of a pilot program aimed at using the Dutch graphic novel *The Search* in schools.

ON THE HISTORY OF THE JEWS AND ANTISEMITISM

The Center entered into cooperation with the Polish-German Center Association in Cracow, the Goethe Institute, and the Office for Democratic Institutions and Human Rights of the Organization for Security and Cooperation in Europe. One result of this cooperation was a nationwide conference for teachers titled *Teaching about the History of the Jews and Antisemitism*, intended to promote educational material on the subject of discrimination, racism, and antisemitism, and to present practical methods of working with young people.

1. The graphic novel *The Search*, intended as a Holocaust teaching aid

2. Prof. Waclaw Długoborski, a former Auschwitz prisoner, lecturing at an ICEAH seminar

3. Seminar for educators from the Yad Vashem Institute in Jerusalem

1

2

Elżbieta Myrdko
kierownik
Biura Wolontariatu
Head of Volunteer Bureau

1-3. Ponad tysiąc osób współpracowało z Muzeum w ramach programu wolontariatu i praktyk studenckich

Ponad tysiąc osób współpracowało z Muzeum w ramach programu wolontariatu i praktyk studenckich. Młodzi ludzie uczestniczyli m.in. w projekcie „Historia mówiona”, praktykach konserwatorskich i porządkowaniu terenu byłego obozu.

WOLONTARIAT

Projekt „Historia mówiona”

W ramach projektu nagrywania relacji byłych więźniów wolontariusze sporządzili 180 wywiadów z byłymi więźniami Auschwitz, podczas których wykonali zdjęcia dokumentów, fotografii i przedmiotów świadczących o ich pobycie w obozie. Jak podkreślali wolontariusze, dla wielu z nich rozmowy te były ważnym doświadczeniem, a ocaleni stali się dla nich autorytetami.

Podsumowaniem tegorocznego etapu projektu „Historii mówionej” było przekazanie Muzeum przez Polski Związek Byłych Więźniów Politycznych Hitlerowskich Więzień i Obozów Koncentracyjnych ksiąg pamięci więźniów Auschwitz, zamieszkałych obecnie w Warszawie i województwie mazowieckim. W dziewięciu tomach znalazło się 1705 kart biograficznych, jak również relacje i dokumenty.

Pomoc w porządkowaniu terenu

Ponad 800 osób z Niemiec – uczestnicy seminariów realizowanych przez Fundację Centrum Dialogu i Modlitwy oraz Międzynarodowy Dom Spotkań Młodzieży – pomagało w pracach porządkowych na terenie Miejsca Pamięci.

Repozytorium Cyfrowe

W pracach Repozytorium Cyfrowego uczestniczyli młodzi Austriacy. Odrabiając służbę wojskową, pomagali głównie przy digitalizacji dokumentów.

W ramach projektu „Aby powiedzieć to, czego nie można było napisać – korespondencja więźniów Auschwitz”

uczniowie ze szkoły średniej w austriackim Villach dokonali ok. 1,5 tys. transkrypcji rękopisów listów więźniów.

Pomoc w pracach Muzeum

Ponad 150 młodych osób było włączonych w pracę różnych działów Muzeum, a także organizację konferencji edukacyjnych, seminariów, warsztatów i pobytów studyjnych.

PRAKTYKI STUDENCKIE

W praktykach studenckich wzięło udział ponad 70 studentów. Na praktykach przebywali głównie studenci Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Oświęcimiu, a także szkół wyższych z całej Polski oraz z Niemiec i Rosji.

Podobnie jak w latach poprzednich gościliśmy także uczniów Zespołu Szkół Leśnych i Ekologicznych im. Stanisława Morawskiego w Brynku, którzy zajmowali się konserwacją zieleni na terenie Miejsca Pamięci.

Praktyki konserwatorskie

Od wielu lat trwa współpraca Działu Konserwacji z Fachhochschule Köln oraz Uniwersytetem Mikołaja Kopernika w Toruniu. W tym roku studenci w ramach praktyk poddali konserwacji taśmy, walizy oraz obiekty papierowe.

Współpraca z koncernem Volkswagen

Po raz kolejny we współpracy z koncernem Volkswagen oraz z Międzynarodowym Domem Spotkań Młodzieży w Oświęcimiu uczestniczyliśmy w organizacji seminariów poświęconych historii Trzeciej Rzeszy i Auschwitz. Wzięło w nich udział 125 osób: praktykanci Volkswagena z niemieckiego Wolfsburga oraz uczniowie z Bielska-Białej. Wzięli oni udział w projekcie konserwacji ogrodzenia byłego obozu Auschwitz II-Birkenau.

VOLUNTEERS AND WORK-STUDY

3

More than a thousand people cooperated with the Museum in a volunteer and student work-study program. Young people participated in the *Spoken History* project, conservation internships, and landscaping and housekeeping work at the site.

WOLONTARIAT

The *Spoken History* Program

As part of this project to record accounts by former prisoners, the volunteers conducted 180 interviews during which they photographed documents, pictures, and items attesting to the fact that they were in Auschwitz and other camps. The volunteers stated that, for many of them, talking to a former prisoner was a valuable experience, and that the survivors had become authority figures in their lives.

The culmination of the 2008 stage of the *Spoken History* project was the presentation by the Polish Union of Former Political Prisoners of Nazi Jails and Concentration Camps of a memorial book on the Auschwitz prisoners who reside at present in Warsaw and Mazowieckie voivodship. The 9 volumes contain a total of 1,705 biographical files, as well as accounts and documents.

Landscaping and Housekeeping Work

More than 800 people from Germany, who were participating in seminars at the Center for Dialogue and Prayer and the International Youth Meeting House, helped out with landscaping and housekeeping tasks on the grounds of the Memorial.

The Digital Repository

Young Austrians worked in the Digital Repository as alternative military service. They helped, above all, in the digitalization of documents.

As part of the project titled *Saying What It Is Not Allowed to Write: Correspondence by Auschwitz*

Prisoners, secondary-school pupils from Villach in Austria made approximately 1,500 transcriptions of handwritten prisoner letters.

Help in Museum Tasks

More than 150 young people joined in the work of various Museum departments, as well as helping to organize educational conferences, seminars, workshops, and study residencies.

STUDENT INTERNSHIPS

There were more than 70 student interns. Most of them came from the State Higher Educational School in Oświęcim, but there were also students from all over Poland, as well as from Germany and the Russian Federation.

As in previous years, we also played host to students from the Stanisław Morawski Forestry and Ecological School Complex in Brynek, who helped conserve the plant life on the grounds of the Memorial.

Conservation Internships

For many years, the Preservation Department has cooperated with the Fachhochschule Köln and the Mikołaj Kopernik University in Toruń. During this year conservation internships, the students worked on prayer garments, suitcases, and paper objects.

Cooperation with Volkswagen

Once again, we joined Volkswagen and the International Youth Meeting House in Oświęcim in organizing seminars on the history of the Third Reich and Auschwitz Concentration Camp. Among the more than 125 people who took part were Volkswagen apprentices from Wolfsburg in Germany and students from Bielsko-Biała. They participated in the preservation of the camp fences at the site of the Auschwitz II-Birkenau camp.

1-3. More than a thousand people cooperated with the Museum in a volunteer and student work-study program

1

Wanda Hutny
obsługa ekip filmowych
MCEAH
ICEAH film service

1. W 2008 r. ponad 180 ekip filmowych z 34 krajów realizowało materiały filmowe na terenie byłego obozu

2. Jedna z konferencji prasowych

Ogromną wagę przywiązujemy do współpracy z dziennikarzami i filmowcami, którzy przekazują opinii publicznej wiedzę o Auschwitz. W 2008 r. ponad 180 ekip filmowych z 34 krajów realizowało materiały filmowe na terenie byłego obozu. Najliczniejszą grupę stanowiły ekipy: polskie (29), brytyjskie (25), francuskie (18), holenderskie (16), niemieckie (14) i amerykańskie (12). Obecne były także ekipy z krajów tak odległych jak Brazylia, Chile, Filipiny czy Indonezja. Statystyki te nie obejmują ekip dziennikarskich z całego świata przygotowujących krótkie materiały emitowane w telewizyjnych programach informacyjnych.

DOKUMENT

W wielu realizowanych na terenie Muzeum filmach dokumentalnych i reportażach uczestniczyli byli więźniowie:

- brytyjska ekipa BBC Vision Studio z Birmingham nakręciła film o postawie Polaków w czasie niemieckiej okupacji. Narratorem filmu była Kitty Hart-Moxon, była więźniarka Auschwitz;
- telewizja niemiecka WDR Lippetal nakręciła film z udziałem Haliny Birenbaum;
- meksykańska stacja TV McCook Comunication nagrała wywiad z mieszkającymi w Meksyku Samem Weissem i jego żoną Margaritą. Była to ich pierwsza wizyta w Europie po zakończeniu

wojny. Przyjechali w asyście swoich dzieci i wnuków;

- Ad Hoc Films z Montrealu zrealizowała film o więźniarkach z fabryki amunicji Union-Werke;
- brytyjski historyk Adrian Weale przeprowadził wywiad z byłym więźniem Samem Pivnikiem;
- publiczna TV VPRO z Holandii nakręciła film o przemianach w Polsce po 1989 r. O zmianach w Muzeum mówił były więzień Kazimierz Smoleń, wieloletni, emerytowany dyrektor Muzeum.

EDUKACJA

Ponad 40 ekip filmowych nagrywało pobyty młodzieży przybywającej do Miejsca Pamięci w ramach różnych programów edukacyjnych. Natomiast ponad 20 zarejestrowanych obrazów to projekty edukacyjne przygotowywane i realizowane przez uczniów szkół średnich i studentów lub organizacje pozarządowe promujące tolerancję, walczące z rasizmem i ksenofobią.

MIEJSCE PAMIĘCI

Tematem kilku filmów było funkcjonowanie instytucji muzealnej. Ze szczególnym zainteresowaniem ekip filmowych spotkała się tematyka konserwatorska i problem środków finansowych potrzebnych na zachowanie Miejsca Pamięci.

Na terenie Miejsca Pamięci mogą powstawać wyłącznie filmy dokumentalne. Dokumentaliści, którzy uzyskali zgodę na kręcenie materiału, podpisują umowę, zapewniającą im merytoryczną pomoc Muzeum. W umowie tej zobowiązują się oni ponadto, że tworzone przez nich obrazy będą zgodne z prawdą historyczną i nie będą naruszały dobrego imienia i pamięci tych, którzy w Auschwitz cierpieli i ginęli.

FILM CREWS

2

We attach enormous importance to cooperation with journalists and filmmakers, who inform the broadest possible audience about Auschwitz. In 2008, more than 180 film crews from 34 countries shot film at the Auschwitz site. The most numerous groups came from Poland (29), the UK (25), France (18), The Netherlands (16), Germany (14), and the USA (12). There were also crews from places as distant as Brazil, Chile, The Philippines, and Indonesia. These statistics do not take into account the news teams from all over the world who filed television news reports from the Memorial.

DOCUMENTARIES

Former prisoners took part in many documentary films:

- a British crew from BBC Vision Studio in Birmingham shot a film on Polish attitudes during the German occupation. Kitty Hart-Moxon, a former Auschwitz prisoner, narrated the film;
- WDR Lippetal TV from Germany shot a film involving Halina Birenbaum;
- TV McCook Communication from Mexico filmed an interview with Mexico resident Sam Weiss and his wife Margarita, who were paying their first visit to Europe since the end of the war, and were accompanied by their children and grandchildren;

- Ad Hoc Films from Montreal made a film about the women prisoners at the Union-Werke ammunition factory;
- the British historian Adrian Weale interviewed former prisoner Sam Pivnik;
- VPRO public TV from the Netherlands made a film about the post-1989 transformation of Poland, for which former prisoner Kazimierz Smoleń, the long-serving director emeritus of the Museum, spoke about the changes at the institution.

EDUCATION

More than 40 crews filmed young visitors as a part of various educational programs. In turn, more than 20 groups of secondary-school and university students working on educational projects, or NGOs promoting toleration and fighting against racism and xenophobia, filmed at the Memorial.

THE MEMORIAL

The institutional functioning of the Museum was the subject of several films. Crews took particular interest in the subjects of preservation and the problem of the financial requirements for maintaining the Memorial.

1. In 2008, more than 180 film crews from 34 countries shot at the Auschwitz site

2. A press conference

Permission to film on the grounds of the Memorial is granted exclusively to the makers of documentaries. Documentary filmmakers who receive permission sign a contract, and this entitles them to expert assistance from the Museum. The contract also obliges them to respect the historical truth in their work, and to refrain from anything that might impinge upon the good name and memory of those who suffered and died in Auschwitz.

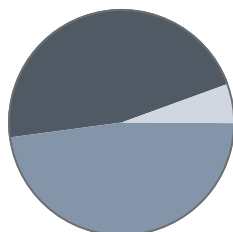
Małgorzata Mentelska
główna księgowa
Head Accountant

Najpilniejsze prace konserwatorskie, mające uratować Miejsce Pamięci Auschwitz, wymagają sumy kilku-dziesięciu milionów euro. Przekracza to dalece możliwości finansowe Muzeum. Dlatego też podjęliśmy starania o stworzenie specjalnego Funduszu, którego jedynym celem będzie konserwacja Miejsca Pamięci Auschwitz-Birkenau.

Całkowity budżet Muzeum w 2008 r. wyniósł 27 mln złotych (ok. 6,8 mln euro). Niecałe pięć procent tej sumy to pomoc z zagranicy.

Budżet Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau	
dotacja Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego na wydatki bieżące oraz na konkretne wydatki majątkowe	12,7 mln zł*
przychody własne Muzeum	13 mln zł
pomoc zagraniczna	ok. 1,5 mln zł

* Suma nie obejmuje specjalnej finansowej pomocy ministra kultury i dziedzictwa narodowego na zakup bazy PKSIS (patrz obok)

- Dotacja Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego
- Przychody własne Muzeum
- Pomoc zagraniczna

- Dotacja MKiDN przeznaczona była na pokrycie kosztów utrzymania Muzeum, inwestycje i realizację zadań statutowych;
- Ze środków Kraju Związkowego Dolna Saksonia zakończono prace związane z wydaniem monografii na temat konserwacji ogrodzenia obozowego;
- Ze środków Kraju Związkowego Nadrenia Północna Westfalia kontynuowano rozpoczęty w 2007 roku projekt polegający na konserwacji ok. 39 tys. dokumentów „SS-Hygiene Institut”;
- Fundacja Ronald S. Laudera z USA współfinansowała wykonanie konstrukcji oporowej z tzw. mikropali przy ruinach komory gazowej nr 3 w byłym obozie Birkenau;
- Rok 2008 był prawdopodobnie ostatnim rokiem prac nad 5-tomową monografią KL Auschwitz w wersji francuskiej, którą finansuje Fundacja Shoah z Francji.

Wzorem lat ubiegłych działalność wydawnicza, edukacyjna czy konserwatorska wspierana była przez Fundację Pamięci Ofiar Obozu Zagłady Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu.

Największym przedsięwzięciem finansowym 2008 r. było podpisanie umowy na zakup terenów i zabudowań pobliskiej bazy autobusowej należącej do PKSIS w Oświęcimiu, na których powstanie nowe centrum obsługi odwiedzających Muzeum. Inwestycja ta jest finansowana dzięki dodatkowej, wyjątkowej pomocy ministra kultury i dziedzictwa narodowego.

Miejsce Pamięci i Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau to zobowiązanie pamięci i edukacji przyszłych pokoleń całego świata.

Każdą instytucję i każdą osobę dobrej woli, pragnącą wesprzeć trud utrzymania, konserwacji i udostępniania tych najbardziej wymownych, autentycznych śladów Holokaustu i ludobójstwa, prosimy o kontakt:

PAŃSTWOWE MUZEUM AUSCHWITZ-BIRKENAU W OŚWIĘCIMIU

ul. Więźniów Oświęcimia 20

32-603 Oświęcim

Tel. +48 33 844 8003

Fax. +48 33 843 1862

e-mail: muzeum@auschwitz.org.pl

Nr konta bankowego: 15 1240 1170 1111 0000 2418 5907

Bank PEKAO SA O/Bielsko-Biała

SWIFT CODE: PKOPPLPWBI

Możliwe jest także wsparcie Miejsca Pamięci bezpośrednio z naszej strony internetowej
www.auschwitz.org.pl

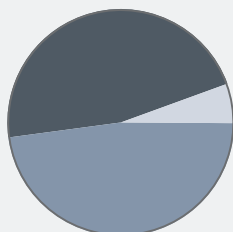
FINANCES

The most urgent preservation work intended to save the Auschwitz Memorial will require tens of millions of euros in funding. This far exceeds the financial capacity of the Museum. We are therefore attempting to set up a special Fund devoted exclusively to the conservation of the Auschwitz-Birkenau Memorial.

The total Museum budget in 2008 was about €6.8 million. Aid from abroad covers less than 5% of the budget.

The budget of the Auschwitz-Birkenau State Museum	
appropriations from the Ministry of Culture and National Heritage for operating expenses and specific property outlays	€3.2 million*
income generated by the Museum	€3.3 million
funding from abroad	approximately €0.4 million

* This sum does not include financial support from the Ministry of Culture and National Heritage for the purchase of the PKSiS bus garage (see the text for details)

- appropriation from the Ministry of National Heritage and Culture
- income generated by the Museum
- funding from abroad

- The appropriation from the Ministry was earmarked for covering the costs of maintaining the Museum, investments, and performing its statutory obligations;
- Funding from the German *Land* of Lower Saxony covered the cost of publishing the study on the conservation of the camp fence;
- Funding from the German *Land* of North Rhine-Westphalia covered the cost of continuing the conservation of approximately 39 thousand SS-Hygiene Institut documents, begun in 2007;
- The Ronald S. Lauder Foundation of the USA co-financed the installation of the micropile restraining structure at the ruins of gas chamber 3 at the Birkenau site;
- 2008 was probably the final year of work on the French version of the 5-volume *Auschwitz* monograph, financed by the Shoah Foundation of France.

As in past years, the Auschwitz-Birkenau Death Camp Victims Memorial Foundation in Oświęcim supported publishing, educational, and conservation work.

The largest financial undertaking in 2008 was the signing of the purchase agreement for the land and buildings of the PKSiS Oświęcim bus garage, which will be the site of the new Museum visitor service center. This investment was financed by special, additional assistance from the Minister of Culture and National Heritage.

The Auschwitz-Birkenau State Museum and Memorial imposes an obligation of remembrance and education on future generations throughout the world.

Each institution and every person of good will desirous of helping to bear the burden of maintaining, preserving, and ensuring access to these most eloquent, authentic vestiges of the Holocaust and genocide is requested to contact:

PAŃSTWOWE MUZEUM AUSCHWITZ-BIRKENAU W OŚWIĘCIMIU

ul. Więźniów Oświęcimia 20
32-603 Oświęcim
Tel. +48 33 844 8003
Fax. +48 33 843 1862

e-mail: muzeum@auschwitz.org.pl

Nr konta bankowego: 15 1240 1170 1111 0000 2418 5907

Bank PEKAO SA O/Bielsko-Biała
SWIFT CODE: PKOPPLPWBB1

It is also possible to make direct contributions to the Memorial at our website
www.auschwitz.org.pl

Jacek Kastelaniec
Fundraising

Były obóz Auschwitz co roku odwiedza ponad milion osób z całego świata. Dla wielu z nich wizyta w Miejscu Pamięci jest wyjątkowym przeżyciem, pozwalającym uświadomić sobie ogromny dramat dokonanego tu ludobójstwa.

Zachowanie autentyczności tego miejsca to dla nas absolutny priorytet. Utrzymanie ponad 150 budynków, 300 ruin, blisko 200 hektarów ziemi oraz bezcennych dokumentów i obiektów będących dowodami zbrodni popełnionych przez niemieckich nazistów to bardzo kosztowne zadanie.

dzieję, że dzisiejszy brak środków nie zagrozi – za 20, 30 czy 50 lat – istnieniu oryginalnych pozostałości obozowych, które uświadomią kolejnym pokoleniom, czym był Auschwitz.

Po konsultacjach z członkami Międzynarodowej Rady Oświęcimskiej podjęliśmy decyzję o powołaniu Fundacji Auschwitz-Birkenau, której głównym celem będzie zbudowanie Funduszu Wieczystego przeznaczonego tylko na konserwację Miejsca Pamięci Auschwitz.

Brak stałych funduszy na konserwację może nieść niewyobrażalne konsekwencje. Każdy z nas może pomóc oddalić tę perspektywę. Wstęp na teren byłego obozu jest bezpłatny. Licząc na to, że wielu ludzi zdecyduje się na wsparcie konserwacji Miejsca Pamięci, w 2008 r. rozpoczęliśmy sprzedaż cegiełek, które może zakupić każdy odwiedzający. Jednocześnie na nowej stronie internetowej zapewniliśmy możliwość przekazania dotacji na rzecz Miejsca Pamięci Auschwitz drogą elektroniczną.

Problem braku funduszy na konserwację wymaga jednak długofalowego rozwiązania, które da na-

Zgromadzenie co najmniej 120 mln euro pozwoli na to, by zyski z bezpiecznie inwestowanego kapitału umożliwiły realizację wieloletnich programów konserwatorskich już w najbliższej przyszłości, jak również w kolejnych dekadach.

pozytywne oceny, z jakimi spotyka się ten pomysł, dają nadzieję na to, że podstawowy problem finansowania konserwacji tego wyjątkowego i ważnego miejsca stanie się przeszłością. Doprowadzić do tego mogą jedynie dobra wola, współpraca i mobilizacja wielu osób, państw i instytucji. Na to wszyscy przecież bardzo liczymy.

DON'T BE INDIFFERENT

More than a million people from all over the world visit the Auschwitz site each year. For many of them, the visit to the Memorial is an extraordinary experience that enables them to understand the tragic dimensions of the genocide committed here.

Preserving authenticity is an absolute priority for us. It is a very costly undertaking to maintain more than 150 buildings, 300 ruins, almost 200 hectares of land, and a wealth of priceless documents and other items that constitute evidence of the crimes committed by the Nazi Germans.

make it possible to hope that, 20, 30, or 50 years into the future, deficits will not threaten the original vestiges that make it possible for new generations to understand what Auschwitz was.

After consultations with members of the International Auschwitz Council, we have decided to create an Auschwitz-Birkenau Foundation with the main goal of amassing a Perpetual Fund for the sole purpose of preserving the Auschwitz Memorial.

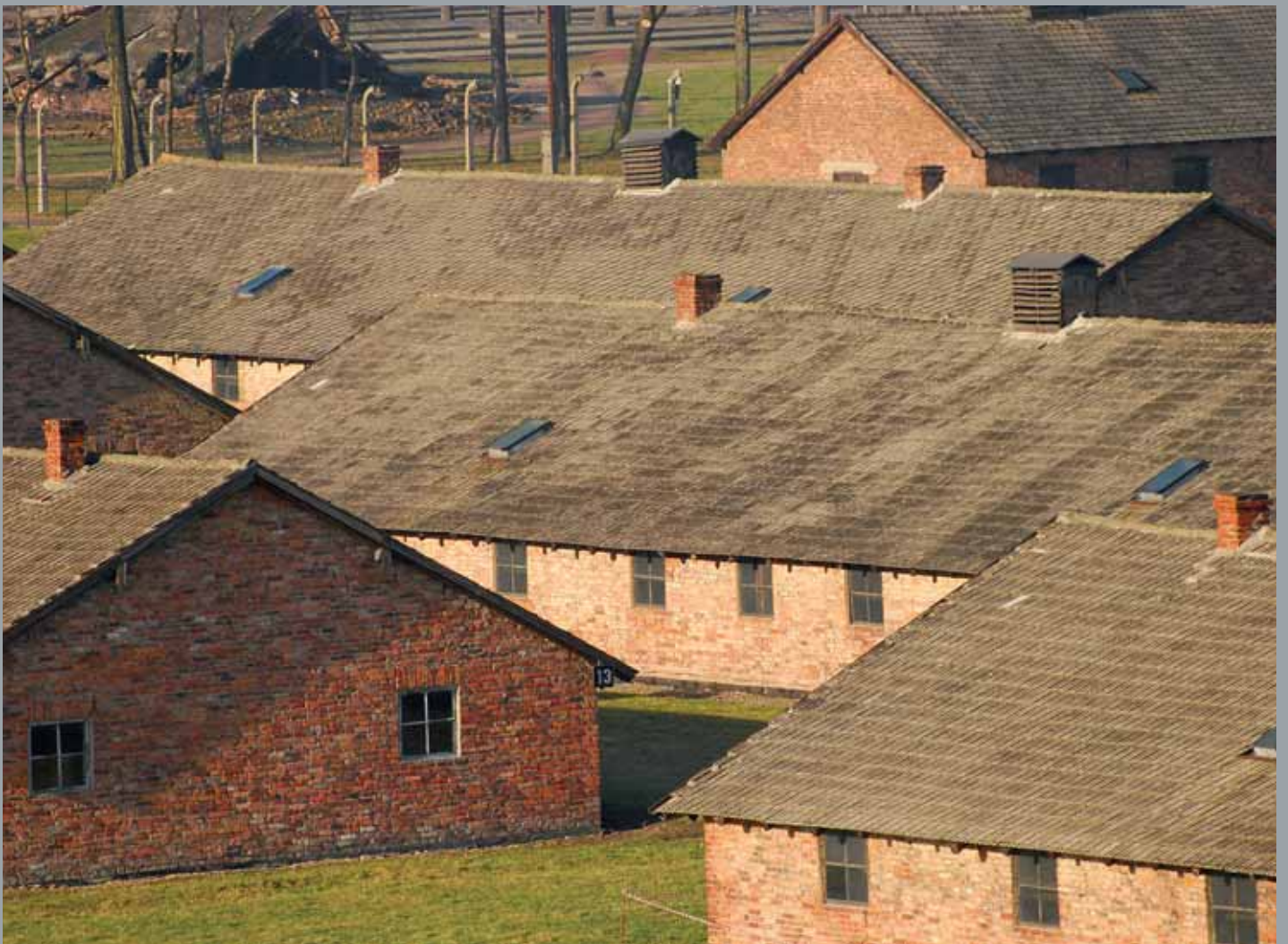
The lack of permanent funding for preservation could have unimaginable consequences. Each of us can help to ward off this perspective. Admission to the Auschwitz site is free. Counting on people deciding to support the conservation of the Memorial, we put certificates of contribution on sale to all visitors in 2008. At the same time, we made direct electronic donations possible through our new website.

However, the lack of funds for conservation is a problem that requires a long-term solution, one that will

If we raise at least €120 million, the income from safe capital investments will suffice for long-term conservation programs in the immediate future and in the coming decades.

The positive reception of this idea makes us hope that we can put the chronic problem of financing the conservation of this exceptional place behind us. The only way to accomplish this is through the good will, cooperation, and commitment of many people, countries, and institutions. All of us are counting on this happening.

MUZEUM – PODSTAWOWE DANE

1

Jarek Mensfelt
rzecznik prasowy
Museum Spokesman

1. Były obóz Auschwitz I

2. Były obóz
Auschwitz II-Birkenau

Muzeum jest instytucją państwową, bezpośrednio podlegającą ministrowi kultury i dziedzictwa narodowego.

W dniu 31 grudnia 2008 r. w Muzeum zatrudnione były 253 osoby. Liczba ta nie obejmuje ok. 230 starannie szkolonych przewodników, oprowadzających w 15 językach. W ramach Muzeum od kilku lat funkcjonuje Międzynarodowe Centrum Edukacji o Auschwitz i Holokauście.

MIĘDZYNARODOWA RADA OŚWIĘCIMSKA

Działalność Muzeum opiniuje powołana przez Prezesa Rady Ministrów Międzynarodowa Rada Oświęcimska. Jest ona ciałem opiniodawczo-doradczym Prezesa Rady Ministrów w zakresie ochrony i zagospodarowania terenów byłego niemieckiego nazistowskiego obozu koncentracyjnego i zagłady Auschwitz i innych pomników zagłady. Rada rozpatruje problemy związane z funkcjonowaniem miejsc pamięci oraz ocenia różne formy działalności (np. wystawy, wydawnictwa, filmy, przewodniki, oznako-

wanie i wszelkie formy prezentacji byłych obozów, zadania konserwatorskie). Przewodniczącym Rady jest prof. Władysław Bartoszewski.

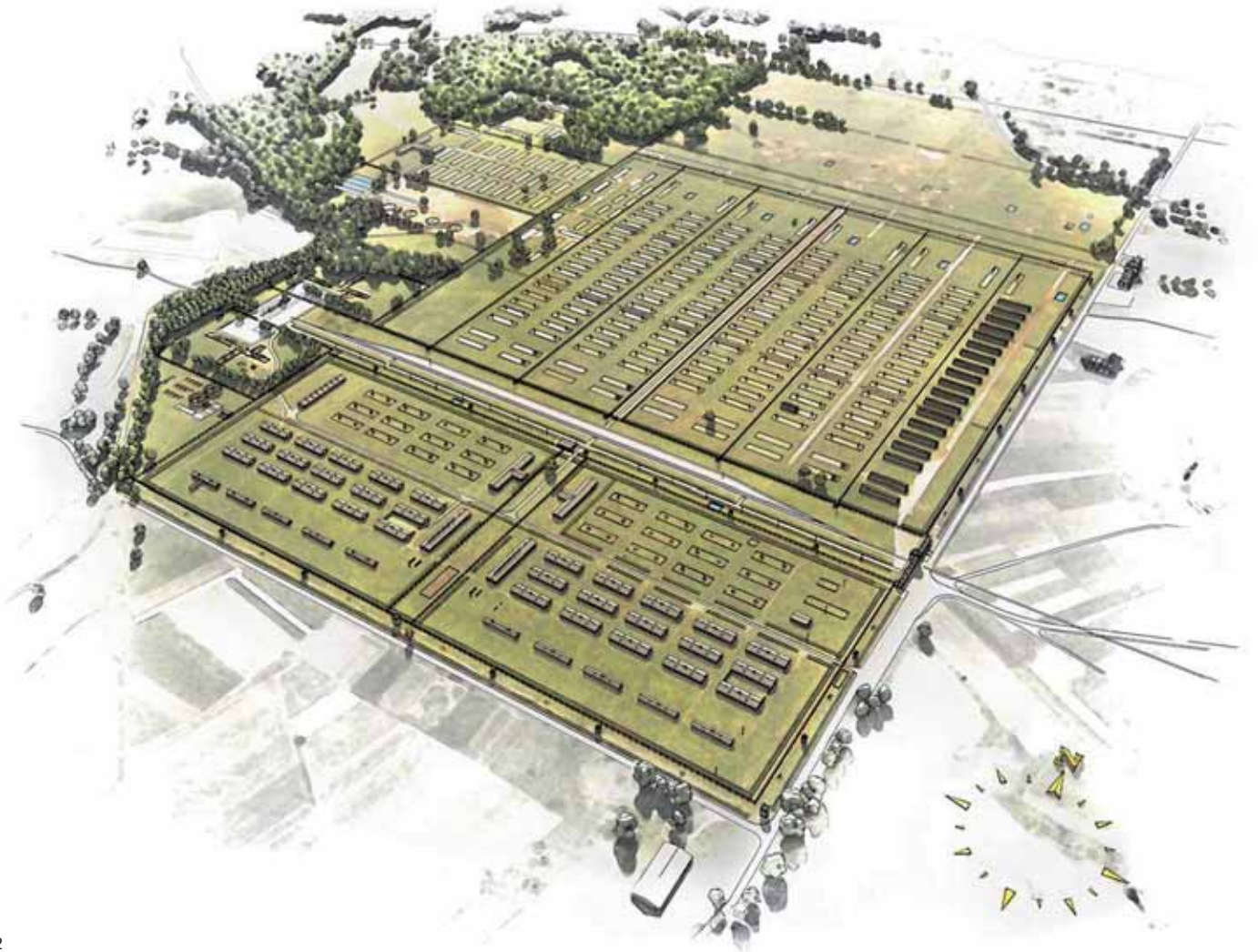
RADA MUZEUM

Praca Muzeum oceniana jest ponadto corocznie przez Radę powoływaną przez ministra kultury i dziedzictwa narodowego. Opiniuje ona działalność tej instytucji, przedłożone przez dyrektora plany i sprawozdania.

RADA MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM EDUKACJI O AUSCHWITZ I HOLOKAUŚCIE

Przy utworzonym w 2005 r. Międzynarodowym Centrum Edukacji o Auschwitz i Holokauście działa 10-osobowa Rada, która jest powoływana przez ministra kultury i dziedzictwa narodowego na wniosek Międzynarodowej Rady Oświęcimskiej. Rada ta skupia się na ocenie i wyznaczaniu kierunków pracy edukacyjnej.

MUSEUM—BASIC INFORMATION

2

The Museum is a state institution, reporting directly to the Minister of Culture and National Heritage.

On December 31, 2008, there were 253 people employed at the Museum. This number does not include approximately 230 rigorously trained guides, who work in 15 languages. The International Center for Education about Auschwitz and the Holocaust has been operating at the Museum for several years.

THE INTERNATIONAL AUSCHWITZ COUNCIL

The International Auschwitz Council, appointed by the prime minister, renders opinions on the operations of the Museum. The Council is a consultative body to the Chairman of the Council of Ministers in the field of the protection and use of the grounds of the Auschwitz former Nazi concentration camp and other Holocaust Memorials. The Council reviews issues connected with the functioning of memorial sites, and evaluates various forms of activity (such as exhibitions, publications, films, guidebooks, signage, and all forms of presentation of the former camps,

as well as preservation tasks). Professor Wladyslaw Bartoszewski is chairman of the International Auschwitz Council.

THE MUSEUM BOARD OF TRUSTEES

Additionally, a board named by the Minister of Culture and National Heritage evaluates the work of the Museum annually. The board delivers an assessment of the institution's operations and the plans and reports submitted by the Director.

INTERNATIONAL CENTER FOR EDUCATION ABOUT AUSCHWITZ AND THE HOLOCAUST BOARD OF TRUSTEES

A 10-person board, serving at the pleasure of the minister of culture and national heritage on the nomination of the International Auschwitz Council, oversees the International Center for Education about Auschwitz and the Holocaust, which was founded in 2005. The Board concentrates on evaluating and suggesting operational directions for the work of the ICEAH.

1. Auschwitz I site

2. Auschwitz II-Birkenau site

TERENY I OBIEKTY

Ochroną i opieką konserwatorską objętych jest ponad 150 obiektów nieruchomych (np. bloków, baraków, budynków poobozowych), około 300 ruin i śladów poobozowych, w tym szczególnie ważne dla historii Auschwitz ruiny czterech komór gazowych i krematoriów w Birkenau, ponad 13 km ogrodzenia z 3,6 tys. słupami betonowymi i wiele innych różnego rodzaju urządzeń. Na blisko 200 hektarach znajdują się kilometry dróg utwardzonych, rowów melioracyjnych, tory kolejowe z boczną rampą rozładowniczą, dwie poobozowe oczyszczalnie ścieków, baseny przeciwpożarowe itp. Stałej konserwacji poddana jest zieleń niska, a także drzewostan historyczny i powojenny (w tym ok. 20 hektarów lasu).

ZBIORY

W Miejscu Pamięci przechowujemy i chronimy przed zniszczeniem przedmioty pochodzenia obozowego oraz część dobytku przywiezionego przez skazanych na Zagładę Żydów, której Niemcy nie zdążyli zniszczyć lub wysłać w głąb Rzeszy. Bardzo wiele eksponatów darowanych jest przez byłych więźniów i ich rodziny.

W zbiorach Muzeum znajduje się m.in.:

- ponad 80 tys. butów;
- około 3,8 tys. waliz, w tym 2,1 tys. z napisami pozostawionymi przez ich właścicieli;
- ok. 12 tys. garnków;
- ok. 40 kg okularów;
- 460 protez;
- 570 sztuk odzieży obozowej, tzw. pasiaków;
- 260 sztuk odzieży cywilnej;
- 260 tałesów;
- 40 m³ stopionych przedmiotów metalowych z terenów tzw. Kanady, magazynów rzeczy zagrabionych Żydom w Birkenau;
- 6 tys. dzieł sztuki (w tym ok. 2 tys. wykonanych przez więźniów w obozach koncentracyjnych).

Pod opieką Muzeum znajdują się też blisko dwie tony włosów obciętych deportowanym kobietom.

ARCHIWUM

W muzealnym archiwum znajduje się prawie 250 metrów bieżących dokumentów.

Zbiór zawiera m.in.:

- ok. 39 tys. negatywów fotografii nowo przywiezionych więźniów, wykonanych przez administrację obozową w okresie przed wprowadzeniem tatuowania jako środka identyfikacji więźnia;
- kopie ok. 200 fotografii wykonanych przez SS w Bir-

kenau w trakcie deportacji Żydów z Węgier w 1944 r.;

- cztery zdjęcia wykonane nielegalnie przez członków Sonderkommando w pobliżu komór gazowych w Birkenau; ok. 500 zdjęć obiektów i terenu Auschwitz wykonanych przez SS w czasie istnienia obozu; prawie 2,5 tys. fotografii rodzinnych przywiezionych przez osoby deportowane do Auschwitz (głównie przez Żydów z gett w Będzinie i Sosnowcu); kilkadziesiąt fotografii lotniczych terenów obozowych, wykonanych przez amerykańskich pilotów w 1944 r., oraz zdjęcia wykonane po wyzwoleniu przez pracowników Muzeum i innych;

Dokumenty obozowe i związane z obozem, w tym m.in.:

- 48 tomów obozowych „Ksiąg zgonów”, zawierających blisko 70 tys. aktów zgonu zmarłych i zamordowanych w Auschwitz;
- 248 tomów dokumentów Zentralbauleitung der Waffen SS und Polizei Auschwitz (Centralnego Zarządu Budowlanego Waffen SS i Policji w Auschwitz), zawierających dokumentację techniczną i plany dotyczące budowy i rozbudowy obozu, jego infrastruktury oraz plany przebudowy miasta Oświęcimia;
- 64 tomy dokumentów „SS-Hygiene Institut” (Instytutu Higieny SS);
- 16 tomów akt personalnych więźniów;
- 8 tys. listów i kart wysłanych z obozu przez więźniów;
- ok. 800 tys. klatek mikrofilmów (głównie kopii dokumentów obozowych lub dokumentów pozyskanych z innych źródeł);
- ponad 2 tys. nagrań z relacjami i wspomnieniami byłych więźniów;
- ponad 1 tys. kaset wideo z materiałami o tematyce wojennej i obozowej;
- ok. 130 filmów (taśma filmowa) fabularnych i krótkometrażowych o tematyce wojennej i obozowej;
- 162 tomy zespołu „Oświadczenia”, zawierające ponad 3,5 tys. relacji byłych więźniów obozów koncentracyjnych, robotników przymusowych, mieszkańców ziemi oświęcimskiej, itp., w sumie ponad 30 tys. stron;
- 257 tomów zespołu „Wspomnienia”, zawierających ponad 1,4 tys. wspomnień byłych więźniów obozów koncentracyjnych, robotników przymusowych, mieszkańców ziemi oświęcimskiej, itp., w sumie ponad 45 tys. stron;
- 78 tomów akt procesowych komendanta obozu Rudolfa Hössa i załogi obozu Auschwitz, w sumie ponad 16 tys. stron;
- 195 tomów zespołu „Ankiety” wypełnione przez byłych więźniów, ok. 20 tys. stron;
- 27 tomów ankiet tematycznych, przeprowadzonych wśród byłych więźniów, łącznie ok. 8 tys. stron;
- 7 tomów akt i relacji dotyczących ewakuacji więźniów Auschwitz w 1945 r., ponad tysiąc stron.

GROUNDS AND BUILDINGS

Preservationist protection and care extends to more than 150 non-movable objects (such as blocks, barracks, and other original camp buildings); about 300 ruins and vestiges of the original camp, including the ruins of the four gas chambers and crematoria in Birkenau, which are of critical importance to the history of Auschwitz; more than 13 km. of fencing with 3.6 thousand concrete fence posts; and many other installations of various types. On the nearly 200 hectares of grounds, there are many kilometers of paved roads, drainage ditches, railroad tracks with a siding and unloading platform, two original sewage treatment plants, fire-prevention reservoirs, etc. Low-growing vegetation and the historical and postwar trees, including a total of approximately 20 hectares of forest, are also under permanent conservation.

COLLECTIONS

At the Memorial, we hold and maintain objects that originated in the camp, along with that part of the property brought here by people sentenced to destruction, which the Germans did not manage to destroy or ship into the depths of the Reich. There are also a great many objects donated by former prisoners and their families.

The Museum Collections include:

- more than 80 thousand shoes;
- approximately 3.8 thousand suitcases, including 2.1 thousand labeled by their owners;
- approximately 12 thousand pots and pans;
- approximately 40 kg. of eyeglasses;
- 460 prostheses;
- 570 items of camp clothing, the so-called striped uniforms;
- 260 items of civilian clothing;
- 260 prayer garments;
- 40 cu. m. of melted metal objects from "Kanada," the warehouses used to store items plundered from Jews in Birkenau;
- 6 thousand works of art (including 2 thousand made by prisoners in concentration camps).

Almost two tons of hair cut from the heads of deported women are under the care of the Museum.

THE ARCHIVES

The documents in the Museum Archives fill almost 250 running meters of shelf space.

The collection includes:

- approximately 39 thousand photographic negatives showing newly arrived prisoners, made by the camp administration in the period before the introduction of tattoos as a means of identifying prisoners;
- copies of approximately 200 photographs taken by

the SS in Birkenau in the course of the deportation of Jews from Hungary in 1944; four photographs taken illegally by prisoners from the Sonderkommando in the vicinity of the gas chambers in Birkenau; approximately 500 photographs of the Auschwitz buildings and grounds during the time when the camp was in operation; almost 2.5 thousand family photographs brought to the camp by deportees (mostly Jews from the ghettos in Bedzin and Sosnowiec); several dozen aerial reconnaissance photographs of the camp area, taken by American airmen in 1944; and photographs taken after liberation by members of the Museum staff and others;

Camp records and documents connected with the camp, including:

- the 48 volumes of the Auschwitz „Death Books,” containing almost 70 thousand death certificates for prisoners who died or were murdered in Auschwitz;
- 248 volumes of documents from the Zentralbauleitung der Waffen SS und Polizei Auschwitz (Central Waffen SS and Police Construction Board in Auschwitz), containing technical documentation and blueprints for the construction and expansion of the camp and its infrastructure, and plans for the rebuilding of the city of Oświęcim;
- 64 volumes of documents of the SS-Hygiene Institut;
- 16 volumes of files with personal data on prisoners;
- 8 thousand letters and cards mailed from the camp by prisoners;
- approximately 800 thousand frames of microfilms (mostly copies of camp documents or documents obtained from other sources);
- more than 2 thousand recordings of accounts and reminiscences by former prisoners;
- more than 1 thousand video cassettes with material on war- and camp-related subjects;
- approximately 130 feature and short feature films (on reels) on war- and camp-related subjects;
- 162 volumes of the „Statements” collection, containing more than 3.5 thousand accounts by former concentration camp prisoners, slave laborers, residents of the Land of Oswiecim, and others, for a total of more than 30 thousand pages;
- 257 volumes of the „Memoirs” collection, containing more than 1.4 thousand accounts by former concentration camp prisoners, slave laborers, residents of the Land of Oswiecim, and others, for a total of more than 45 thousand pages;
- 78 volumes of court proceedings from the trials of camp commandant Rudolf Höss and the Auschwitz garrison, for a total of more than 16 thousand pages;
- 195 volumes of the „Questionnaires” collection, filled out by former prisoners, approximately 20 thousand pages;
- 27 volumes of thematic questionnaires, from surveys of former prisoners, for a total of approximately 8 thousand pages;
- 7 volumes of records and accounts concerning the evacuation of Auschwitz prisoners in 1945, for a total of more than a thousand pages.

STRUKTURA MUZEUM

**MIĘDZYNARODOWA RADA OŚWIECIMSKA
INTERNATIONAL AUSCHWITZ COUNCIL**

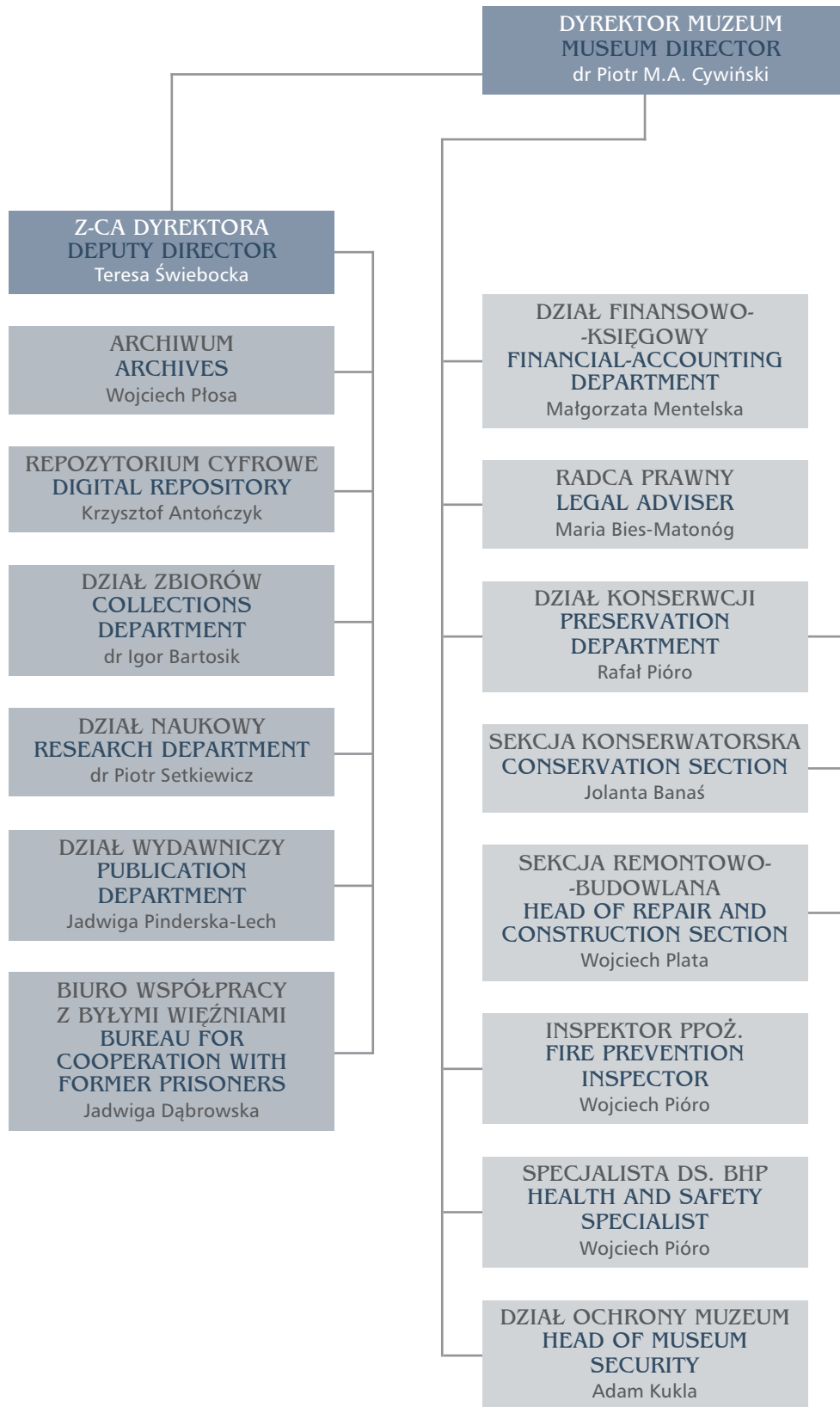
**Przewodniczący
Chairman**
prof. Władysław Bartoszewski

**Wiceprzewodniczący
Deputy Chairman**
prof. Israel Gutman

**Wiceprzewodniczący
Deputy Chairman**
Stefan Wilkanowicz

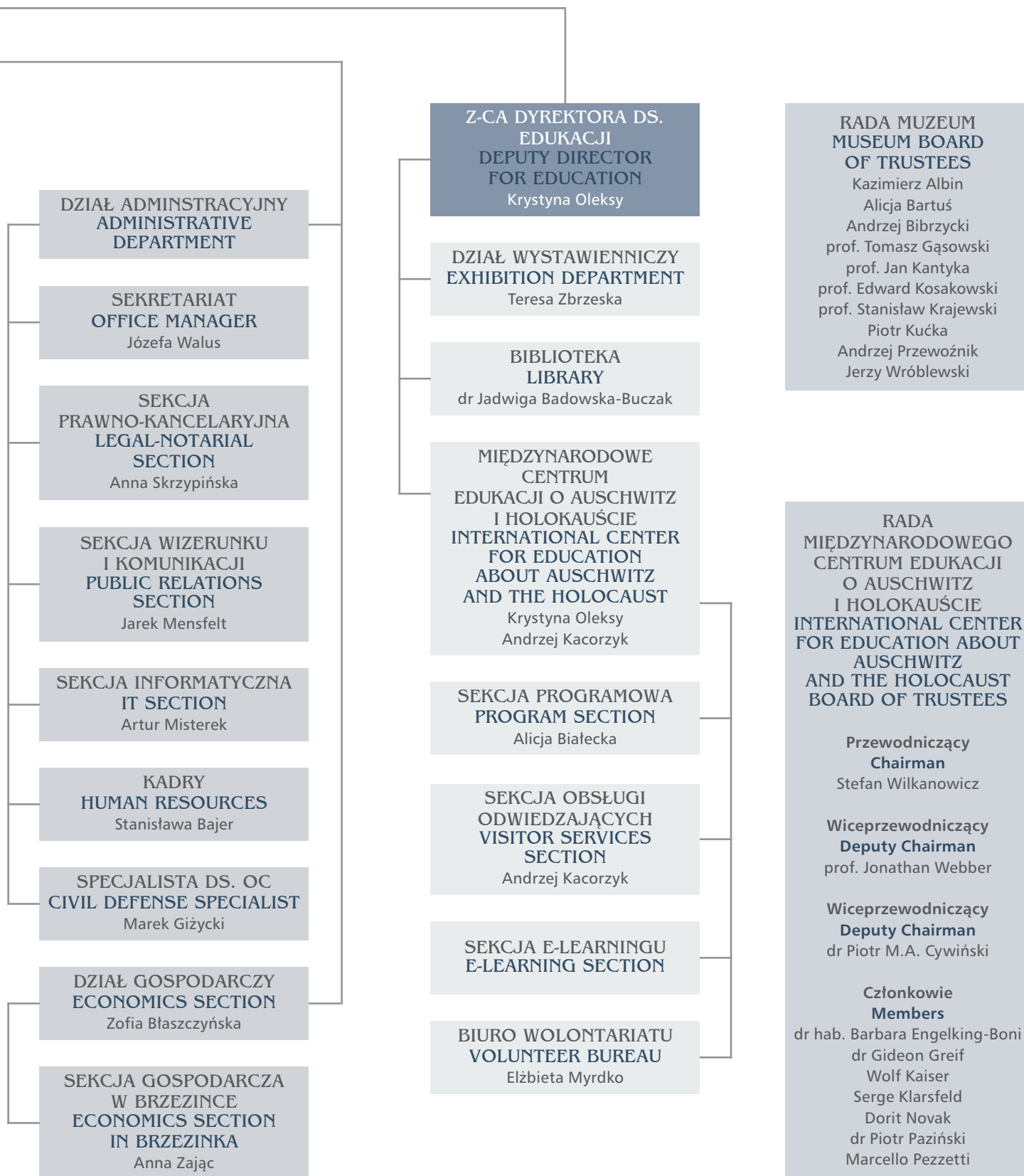
**Członkowie
Members**

Kazimierz Albin
rabbi/rabin Andrew Baker
dr Hava Dreyfus
Sara Bloomfield
dr Piotr M.A. Cywiński
rev./ks. Manfred Deselaers
prof. Wacław Długoborski
Henryk Flug
Christoph Heubner
prof. Ołeksandr Jewhenowicz Łysenko
Agnieszka Magdziak-Miszewska
rev./ks. Grzegorz Michalczyk
dr Richard Prasquier
Romani Rose
Avner Shalev
Kalman Sultanic
Leszek Szuster
dr Piotr Trojański
Marian Turski
prof. Jonathan Webber
Jerzy Wróblewski
Marek Zajac

MUSEUM STRUCTURE

Imię i nazwisko Name	Funkcja Position	Telefon/Fax Telephone and fax number	E-mail
dr Piotr M.A. Cywiński	Dyrektor Muzeum Museum Director	+ 48 33 844 8003/4	piotr.cywinski@auschwitz.org.pl
Teresa Świebocka	Wicedyrektor Deputy Director	+ 48 33 844 8188	teresa.swiebocka@auschwitz.org.pl
Krystyna Oleksy	Wicedyrektor i Dyrektor Międzynarodowego Centrum Edukacji o Auschwitz i Holokauście (MCEAH) Deputy Director and Director of the International Center for Education about Auschwitz and the Holocaust (ICEAH)	+ 48 33 844 8188	krystyna.oleksy@auschwitz.org.pl
Małgorzata Mentelska	Główna Księgowa Head Accountant	+ 48 33 844 8080	malgorzata.mentelska@auschwitz.org.pl
Wojciech Płosa	Kierownik Archiwum Head of Archives	+48 33 844 8007	wojciech.plosa@auschwitz.org.pl
dr Piotr Setkiewicz	Kierownik Działu Naukowego Head of Research Department	+48 33 844 8039	piotr.setkiewicz@auschwitz.org.pl
dr Igor Bartosik	Kierownik Działu Zbiorów Head of Collections Department	+48 33 844 8015	igor.bartosik@auschwitz.org.pl
Jadwiga Pinderska-Lech	Kierownik Działu Wydawniczego Head of Publications Department	+48 33 844 8054	jadwiga.lech@auschwitz.org.pl
Krzysztof Antończyk	Kierownik Repozytorium Cyfrowego Head of Digital Repository	+48 33 844 8090	krzysztof.antonczyk@auschwitz.org.pl
prof. dr hab. Waław Długoborski	Kurator naukowy Academic Curator	+48 33 844 8040	historia@auschwitz.org.pl
Artur Misterek	Kierownik Sekcji Informatycznej Head of IT Section	+48 33 843 8150	artur.misterek@auschwitz.org.pl
Katarzyna Nowak	Redaktor naczelny „pro memoria” „pro memoria” Chief Editor	+48 33 844 8057	katarzyna.nowak@auschwitz.org.pl
Ewa Bazan	Informacja o Byłych Więźniach Office for Information on Former Prisoners	+48 33 844 8009	archiwum@auschwitz.org.pl
Jadwiga Dąbrowska	Biuro Współpracy z b. Więźniami Section for Former Prisoners’ Affairs	+48 33 844 8110	jadwiga.dabrowska@auschwitz.org.pl
Rafał Pióro	Kierownik Działu Konserwacji Head of Preservation Department	+48 33 844 8020 +48 33 844 8023	rafal.pioro@auschwitz.org.pl
Jolanta Banaś	Kierownik Sekcji Konserwatorskiej Head of Conservation Section	+48 33 844 8171	jolanta.banas@auschwitz.org.pl

CONTACT

Imię i nazwisko Name	Funkcja Position	Telefon/Fax Telephone and fax number	E-mail
Anna Skrzypińska	Kierownik Sekcji Prawno-Kancelaryjnej Head of the Legal-Notarial Section	+48 33 844 8148	anna.skrzypinska@auschwitz.org.pl
Adam Kukła	Komendant Służby Ochrony Muzeum Head of Museum Security	+48 33 844 8085	security@auschwitz.org.pl
Wojciech Pióro	Specjalista ds. BHP Health and Safety Inspector	+48 33 844 8114	wojciech.pioro@auschwitz.org.pl
Jarek Mensfelt	Rzecznik prasowy Kierownik Sekcji Wizerunku i Komunikacji Museum Spokesman Head of PR Section	+48 33 844 8058	jarek.mensfelt@auschwitz.org.pl
Bartosz Bartyzel	Specjalista ds. PR Public Relations Officer	+48 33 844 8043	bartosz.bartyzel@auschwitz.org.pl
Paweł Sawicki	Specjalista ds. PR Public Relations Officer	+48 33 844 8126	pawel.sawicki@auschwitz.org.pl
Jacek Kastelaniec	Fundraising	+48 519 54 3610	jacek.kastelaniec@auschwitz.org.pl
Zofia Błaszczńska	Kierownik Działu Gospodarczego Head of Economics Section	+48 33 844 8065	muzeum@auschwitz.org.pl
Stanisława Bajer	Kadry Human Resources	+48 33 844 8112	kadry@auschwitz.org.pl
Marek Giżycki	Specjalista ds. OC Civil Security Inspector	+48 33 844 8115	muzeum@auschwitz.org.pl
Teresa Zbrzeska	Kierownik Działu Wystawienniczego Head of Exhibition Department	+48 33 844 8049 +48 33 844 8052	teresa.zbrzeska@auschwitz.org.pl
dr Jadwiga Badowska-Buczak	Kierownik Biblioteki Head of Library	+48 33 844 8060	biblioteka@auschwitz.org.pl
Andrzej Kacorzyk	Kierownik Organizacyjny i Kierownik Sekcji Obsługi Odwiedzających MCEAH Executive Head and Head of Visitor Services Section ICEAH	+48 33 844 8063 +48 33 844 8067	andrzej.kacorzyk@auschwitz.org.pl
Alicja Białecka	Kierownik Sekcji Programowej MCEAH Head of ICEAH Program Section	+48 33 844 8062	alicja.bialecka@auschwitz.org.pl
Elżbieta Myrdko	Kierownik Biura Wolontariatu Head of Volunteer Bureau	+48 33 844 8043	elzbieta.myrdko@auschwitz.org.pl
Wanda Hutny	Obsługa ekip filmowych MCEAH Film Service ICEAH	+48 33 844 8097 +48 33 843 2227	wanda.hutny@auschwitz.org.pl

**WYDAWCA
PUBLISHER**

© Państwowe Muzeum
Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu, 2009

NIP: 5490005549
REGON: 000276015

Numer w Państwowym Rejestrze Muzeów:
DM-IV/PRM/25/98

**REDAKCJA
EDITED BY**

Bartosz Bartyzel
Agnieszka Juskowiak
Jarek Mensfelt
Jadwiga Pinderska-Lech
Paweł Sawicki

**TŁUMACZENIE
TRANSLATION**

William Brand

**OKŁADKA I PROJEKT GRAFICZNY
COVER DESIGN AND LAYOUT**

Agnieszka Matuła, Grafikon

**ZDJĘCIA
PHOTOS**

Jolanta Banaś
Bartosz Bartyzel
Tomasz Irzyk
Andrzej Jastrzębowski
Agnieszka Juskowiak
Miroslaw Maciaszczyk
Jarek Mensfelt
Rafał Pióro
Tomasz Pielesz
Jerzy Rusin
Paweł Sawicki

**WYBÓR I OPISY ZDJĘĆ
CHOICE AND DESCRIPTION OF PHOTOS**

Bartosz Bartyzel
Paweł Sawicki

**DRUK
PRINTED BY**

Drukarnia i Wydawnictwo **Grafikon**®
Jaroszowice 324, 34-100 Wadowice
tel. 033 873 46 20, fax 033 873 46 22
e-mail: biuro@grafikon.com.pl
www.grafikon.com.pl

DARCZYŃCY
DONORS

THE RONALD S. LAUDER FOUNDATION
USA

THE HOLOCAUST MEMORIAL RESOURCE
AND EDUCATION CENTER OF FLORIDA
USA

DAS LAND NIEDERSACHSEN
DEUTSCHLAND

DAS LAND NORDRHEIN-WESTFALEN
DEUTSCHLAND

FONDATION POUR LA MÉMOIRE DE LA SHOAH
FRANCE

FUNDACJA PAMIĘCI OFIAR OBOZU ZAGŁADY
AUSCHWITZ-BIRKENAU W OŚWIĘCIMIU
POLSKA

VOLKSWAGEN AG
DEUTSCHLAND

DIE STADT MÜNCHEN
DEUTSCHLAND

ORDINE DEI FRATI MINORI CAPPUCCINI
UMBRIA, ITALIA

TASK FORCE FOR INTERNATIONAL
COOPERATION ON HOLOCAUST EDUCATION
REMEMBRANCE AND RESEARCH

THE CSU CHICO RESEARCH FOUNDATION,
CALIFORNIA STATE UNIVERSITY
USA

JEHUDA WIDAWSKI
ISRAEL

M e m o r i a l
Auschwitz

Birkenau
M i e j s c e P a m i ę c i